Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

25. března 2021 *

„Kasační opravný prostředek – Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Farmaceutické výrobky – Trh s léčivými přípravky proti depresím (citalopram) – Dohody o smírném narovnání patentových sporů uzavřené mezi výrobcem originálních léčivých přípravků, který je držitelem těchto patentů, a výrobci generických léčivých přípravků – Článek 101 SFEU – Potencionální hospodářská soutěž – Omezení z hlediska účelu – Kvalifikace – Výpočet výše pokuty – Právo na obhajobu – Přiměřená lhůta – Ztráta dokumentů v průběhu času – Obecná povinnost obezřetnosti – Nařízení (ES) č. 1/2003 – Článek 23 odst. 2 druhý pododstavec – Horní hranice pokuty – Zohlednění hospodářského roku předcházejícího roku, v kterém bylo přijato rozhodnutí Evropské komise – Poslední úplný hospodářský rok běžné hospodářské činnosti“

Ve věci C-611/16 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 25. listopadu 2016,

Xellia Pharmaceuticals ApS, se sídlem v Kodani (Dánsko),

Alpharma LLC, dříve Zoetis Products LLC, se sídlem v Parsippany, New Jersey (Spojené státy),

zastoupené D. W. Hullem, solicitor,

navrhovatelky,

další účastníci řízení:

Evropská komise, zastoupená F. Castilla Contreras a T. Vecchi, jakož i B. Monginem a C. Vollrathem, jako zmocněnci, ve spolupráci s B. Raymentem a D. Baileym, barristers, jakož i G. Peretzem, QC, a S. Kingston, SC,

žalovaná v prvním stupni,

podporovaná

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, původně zastoupeným D. Guðmundsdóttir a Z. Lavery, jakož i D. Robertsonem, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Holmesem, QC, poté D. Guðmundsdóttir, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s J. Holmesem, QC,

vedlejším účastníkem v řízení o kasačním opravném prostředku,

* Jednací jazyk: angličtina.

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda senátu, D. Šváby (zpravodaj), S. Rodin, K. Jürimäe a P. G. Xuereb, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení, C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 24. ledna 2019,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnosti Xellia Pharmaceuticals ApS a Alpharma LLC domáhají zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 8. září 2016, Xellia Pharmaceuticals a Alpharma v. Komise (T-471/13, nezveřejněný, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2016:460), kterým Tribunál zamítl jejich žalobu znějící jednak na částečné zrušení rozhodnutí Evropské komise C(2013) 3803 final ze dne 19. června 2013 ohledně řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (věc AT/39226 – Lundbeck) (dále jen „sporné rozhodnutí“) a jednak na snížení výše pokuty, která jim byla tímto rozhodnutím uložena.

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1/2003

2 Článek 17 odst. 1 první pododstavec nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101 a 102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), nazvaný „Šetření hospodářských odvětví a druhů dohod“, stanoví:

„Pokud vývoj obchodu mezi členskými státy, stabilita cen nebo jiné okolnosti naznačují, že hospodářská soutěž na společném trhu může být omezena nebo narušena, může Komise provést šetření určitého hospodářského odvětví nebo určitého druhu dohod v různých odvětvích. V průběhu tohoto šetření si může Komise vyžádat od dotyčných podniků nebo sdružení podniků informace nezbytné pro použití článků 101 a 102 Smlouvy a může provádět jakékoli kontroly, které jsou k tomuto účelu nezbytné.“

3 Článek 21 odst. 3 tohoto nařízení stanoví:

„Rozhodnutí podle odstavce 1 nemůže být provedeno bez předchozího svolení vnitrostátního soudu dotyčného členského státu. Vnitrostátní soud přezkoumá, zda je rozhodnutí Komise pravé a zda navrhovaná donucovací opatření nejsou svévolná ani nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti předpokládaného protiprávního jednání, k významu hledaných důkazů, k zapojení dotyčného podniku a k odůvodněné pravděpodobnosti, že účetní knihy a záznamy týkající se předmětu kontroly jsou uchovávány v prostorách, pro které se žádá povolení. Vnitrostátní soud může požádat Komisi přímo nebo prostřednictvím orgánu pro hospodářskou soutěž svého členského státu o podrobné vysvětlení těch okolností, které jsou nezbytné pro přezkoumání přiměřenosti navrhovaných donucovacích opatření.

Vnitrostátní soud však nesmí zpochybnit nezbytnost kontroly ani požadovat informace ze spisu Komise. Zákonnost rozhodnutí Komise může být přezkoumána pouze Soudním dvorem.“

4 Článek 23 odst. 2 uvedeného nařízení stanoví:

„Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101 nebo 102 SFEU] nebo

[…]

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

[…]“

Pokyny pro výpočet pokut z roku 2006

5 Body 19 až 22 a 37 pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny pro výpočet pokut z roku 2006“), uvádějí:

„19. Základní výše pokuty bude souviset s určitým podílem tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeným počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo.

20. Vyhodnocení závažnosti se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu.

21. Podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.

22. Při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, mělo nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, implementování či neimplementování protiprávního jednání.

[…]

37. Přestože je v těchto pokynech vysvětlena obecná metodika stanovování výše pokut, konkrétní okolnosti dané věci nebo nutnost dosáhnout v dané věci odrazujícího účinku, mohou být důvodem k tomu, aby se Komise odchýlila od této metodiky nebo od limitů stanovených v bodě 21.“

Rozhodnutí ze dne 15. ledna 2008 o zahájení šetření ve farmaceutickém odvětví

6 Body 3 až 5 odůvodnění, jakož i bod 8 odůvodnění rozhodnutí Komise ze dne 15. ledna 2008 o zahájení šetření ve farmaceutickém odvětví podle článku 17 nařízení (ES) č. 1/2003 (věc COMP/D 2/39.514) (dále jen „rozhodnutí ze dne 15. ledna 2008 o zahájení šetření ve farmaceutickém odvětví“) znějí následovně:

„(3) Některé okolnosti, které se týkají hospodářské soutěže inovativních a generických léčivých přípravků obecně vedou k domněnce, že ve farmaceutickém odvětví v Evropě může být hospodářská soutěž omezena nebo narušena, jako například pokles inovací měřený počtem

nových léčivých přípravků, které se dostávají na trh, jakož i případy opožděného vstupu dodavatelů generických léčivých přípravků na trh. (*citace z uvedeného rozhodnutí použité v textu tohoto rozsudku jsou neoficiálním překladem*)

(4) Skutečnosti naznačují existenci obchodních praktik ze strany dodavatelů farmaceutických přípravků, včetně zejména získání patentů nebo jejich uplatňování, které by mohly sloužit nikoliv k ochraně inovací, nýbrž k zabránění hospodářské soutěži ze strany inovativních nebo generických léčivých přípravků; sporných řízení, která mohou mít zneužívající povahu, jakož i dohod, které mohou mít koluzivní povahu.

(5) Tyto praktiky mohou vést k narušení hospodářské soutěže, pokud neodůvodněně chrání stávající dodavatele léčivých přípravků před konkurencí, kterou představují inovativní nebo generické léčivé přípravky, například z důvodu faktického rozšíření ochrany poskytované patentem prostřednictvím jednostranného jednání nebo dohod. Takové praktiky mohou omezovat výběr spotřebitelů, snižovat ekonomické podněty investovat do výzkumu a vývoje nových produktů a ohrožovat rozpočet veřejného i soukromého sektoru.

[…]

(8) Pokud by šetření ve farmaceutickém odvětví odhalilo případnou existenci protisoutěžních dohod nebo jednání či zneužití dominantního postavení, mohla by Komise nebo případně vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž uvažovat o přijetí vhodných opatření k obnovení hospodářské soutěže v tomto odvětví, mimo jiné zahájením šetření vůči jednotlivým subjektům, která by mohla vést k rozhodnutím podle článku [101] nebo článku [102 SFEU].“

Skutečnosti předcházející sporu

7 Projednávaná věc spadá do rámce šesti souvisejících kasačních opravných prostředků směřujících proti šesti rozsudkům Tribunálu vydaným v návaznosti na žaloby na neplatnost podané proti spornému rozhodnutí, a sice kromě projednávaného kasačního opravného prostředku se jedná o kasační opravný prostředek, který byl podán ve věci C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise] proti rozsudku ze dne 8. září 2016, Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise (T-460/13, nezveřejněný, EU:T:2016:453), kasační opravný prostředek, který byl podán ve věci C-588/16 P [Generics (UK) v. Komise] proti rozsudku ze dne 8. září 2016, Generics (UK) v. Komise (T-469/13, nezveřejněný, EU:T:2016:454), kasační opravný prostředek, který byl podán ve věci C-591/16 P (Lundbeck v. Komise) proti rozsudku ze dne 8. září 2016, Lundbeck v. Komise (T-472/13, EU:T:2016:449), kasační opravný prostředek, který byl podán ve věci C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics v. Komise) proti rozsudku ze dne 8. září 2016, Arrow Group a Arrow Generics v. Komise (T-467/13, nezveřejněný, EU:T:2016:450), jakož i kasační opravný prostředek, který byl podán ve věci C-614/16 P (Merck v. Komise) proti rozsudku ze dne 8. září 2016, Merck v. Komise (T-470/13, nezveřejněný, EU:T:2016:452).

8 Skutečnosti předcházející sporu jsou vylíčeny v bodech 1 až 38 napadeného rozsudku následovně.

„*Společnosti dotčené v projednávané věci*

1 Společnost H. Lundbeck A/S (dále jen ‚Lundbeck‘) je společností založenou podle dánského práva, která ovládá skupinu společností specializovanou na výzkum, vývoj, produkci, marketing, prodej a distribuci léčivých přípravků k léčbě nemocí, které postihují centrální nervovou soustavu, mimo jiné deprese.

2 Společnost Lundbeck je společností, která se věnuje vývoji léčiv, a sice podnikem, který soustředí svou činnost na výzkum nových léčivých přípravků a jejich uvádění na trh.

3 Společnost Alpharma Inc. byla společností založenou podle práva Spojených států amerických, působící v celosvětovém měřítku ve farmaceutickém odvětví, zejména pokud jde o generické léčivé přípravky. Do prosince 2008 byla ovládaná společností založenou podle norského práva, společností A. L. Industrier AS. Poté byla koupena farmaceutickým podnikem ze Spojeného království, který byl sám koupen farmaceutickým podnikem ze Spojených států. V rámci těchto restrukturalizací se společnost Alpharma Inc. stala nejprve v dubnu 2010 společností Alpharma, LLC, poté dne 15. dubna 2013 společností Zoetis Products LLC (dále jen ‚Zoetis') a konečně dne 6. července 2015, opět společností Alpharma LLC.

4 Společnost Alpharma Inc. kontrolovala 100 % společnost Alpharma ApS, společnost založenou podle dánského práva, která měla několik dceřiných společností v Evropském hospodářském prostoru (EHP) (dále jen společně ‚skupina Alpharma'). V návaznosti na několik restrukturalizací se dne 31. března 2008 společnost Alpharma ApS stala společností Axellia Pharmaceuticals ApS, jejíž název byl změněn v roce 2010 na Xellia Pharmaceuticals ApS […]

Dotyčný přípravek a patenty, které se jej týkají

5 Přípravkem dotčeným v projednávané věci je léčivý přípravek proti depresím, který obsahuje účinnou léčivou látku (dále jen ‚ÚLL') s názvem citalopram.

6 V roce 1977 podala společnost Lundbeck v Dánsku přihlášku patentu na ÚLL citalopram, jakož i na dva postupy alkylace a kyanizace používané pro produkci uvedené ÚLL. V letech 1977 až 1985 byly v Dánsku a v několika zemích západní Evropy uděleny patenty, které se vztahovaly k této ÚLL a oběma těmto postupům […].

7 Pokud jde o EHP, doba platnosti ochrany plynoucí [z těchto patentů], jakož i případně z dodatkových ochranných osvědčení (dále jen ‚DOO') stanovených nařízením Rady (EHS) č. 1768/92 ze dne 18. června 1992 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky (Úř. věst. [1992,] L 182, s. 1), uplynula mezi roky 1994 (pro Německo) a 2003 (pro Rakousko). Konkrétně pokud jde o Spojené království, doba platnosti originálních patentů uplynula v lednu 2002.

8 V průběhu času společnost Lundbeck vyvinula další účinnější postupy pro produkci citalopramu, pro které podala přihlášku patentů a často patenty získala v několika zemích EHP, jakož i od Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) a Evropského patentového úřadu (EPO).

9 Zaprvé dne 13. března 2000 podala společnost Lundbeck přihlášku patentu u dánských orgánů týkající se postupu produkce citalopramu, ve kterém byla uplatněna metoda purifikace použitých solí prostřednictvím krystalizace. Podobné přihlášky byly podány v dalších zemích EHP, jakož i u WIPO a EPO. Společnost Lundbeck získala patenty, které chránily postup za použití krystalizace (dále jen ‚patenty na krystalizaci') v několika členských státech během první poloviny roku 2002, zejména dne 30. ledna 2002, pokud jde o Spojené království, a ze dne 11. února 2002, pokud jde o Dánsko. EPO udělil patent na krystalizaci dne 4. září 2002. Kromě toho společnost Lundbeck získala již dne 6. listopadu 2000 užitný vzor v Nizozemsku týkající se tohoto postupu […], tedy patent platný šest let, udělený bez skutečného předchozího přezkumu.

10 Zadruhé dne 12. března 2001 podala společnost Lundbeck přihlášku patentu u orgánů Spojeného království [Velké Británie a Severního Irska] týkající se postupu produkce citalopramu, ve kterém byla uplatněna metoda purifikace použitých solí prostřednictvím destilace na film. Dne 3. října 2001 udělily orgány Spojeného království společnosti Lundbeck patent, který se vztahoval k uvedené metodě destilace na film (dále jen ‚patent na destilaci na film'). Tento patent byl však dne 23. června 2004 zrušen pro nedostatek novosti ve srovnání s jiným patentem společnosti Lundbeck.

11 Konečně společnost Lundbeck plánovala na konci roku 2002 nebo začátkem roku 2003 uvést na trh nový léčivý přípravek proti depresím, Cipralex, na bázi ÚLL s názvem escitalopram (nebo S-citalopram). Tento nový léčivý přípravek byl určen pro stejné pacienty, kteří mohli být léčeni patentovaným léčivým přípravkem Cipramil společnosti Lundbeck, na bázi ÚLL citalopram. ÚLL escitalopram byla chráněna patenty platnými minimálně do roku 2012.

Dohoda uzavřená společností Lundbeck se skupinou Alpharma a další skutkové souvislosti

12 V průběhu roku 2002 uzavřela společnost Lundbeck šest dohod týkajících se citalopramu (dále jen ‚dotčené dohody') s podniky působícími v oblasti produkce nebo prodeje generických léčivých přípravků (dále jen ‚[výrobci] generických [léčivých přípravků]'), z nichž jedním byla skupina Alpharma.

13 Dohoda relevantní v projednávané věci (dále jen ‚sporná dohoda') byla uzavřena mezi společnostmi Lundbeck a Alpharma ApS dne 22. února 2002 na období od tohoto data do 30. června 2003 (dále jen ‚relevantní období').

14 Před uzavřením této dohody v lednu 2002 koupila skupina Alpharma od společnosti Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (dále jen ‚Tiefenbacher') zásobu tablet generického citalopramu vyvinutého na bázi ÚLL citalopram, vyrobených indickou společností Cipla, a objednala si další.

15 K preambuli sporné dohody (dále jen ‚preambule') je třeba uvést zejména, že:

– první bod odůvodnění připomíná, že ‚společnost Lundbeck je majitelkou práv duševního vlastnictví, která zahrnují zejména patenty týkající se produkce ÚL »Citalopram« [(napsaného s velkým »c« v celém textu dohody)], které zahrnují patenty uvedené v příloze A' této dohody […];

– druhý bod odůvodnění stanoví, že společnost Lundbeck produkuje a prodává léčivé přípravky obsahující ‚Citalopram' ve všech členských státech, jakož i v Norsku a ve Švýcarsku, přičemž všechny tyto země jsou jako celek vymezeny jako ‚Území';

– třetí a čtvrtý bod odůvodnění zmiňují skutečnost, že skupina Alpharma vyrobila nebo nakoupila léčivé přípravky obsahující ‚Citalopram' na ‚Území', a to bez souhlasu společnosti Lundbeck;

– pátý a šestý bod odůvodnění poukazují na skutečnost, že společnost Lundbeck podrobila přípravky skupiny Alpharma laboratorním zkouškám, které jí poskytly zásadní důvody pro to, aby se domnívala, že metody výroby použité pro produkci těchto přípravků porušují její práva duševního vlastnictví;

– sedmý bod odůvodnění připomíná, že dne 31. ledna 2002 podala společnost Lundbeck žalobu k soudu Spojeného království (dále jen ‚žaloba pro porušení práv proti skupině Alpharma'), aby byl vydán soudní příkaz ‚proti prodejům přípravků obsahujících Citalopram skupinou Alpharma z důvodu porušení práv duševního vlastnictví společnosti Lundbeck';

– osmý bod odůvodnění uvádí, že skupina Alpharma uznává, že zjištění společnosti Lundbeck jsou správná a zavazuje se ‚takové přípravky' neuvádět na trh;

– devátý a desátý bod odůvodnění uvádí, že společnost Lundbeck:

  – ‚souhlasí s uhrazením kompenzace [skupině] Alpharma proto, aby mohlo být zabráněno sporu v patentových záležitostech', jehož výsledek není možné s absolutní jistotou stanovit a který by byl nákladný a zdlouhavý;

– ‚za účelem vyřešení sporu souhlasí s tím, že od [skupiny] Alpharma koupí její celé zásoby přípravků obsahujících Citalopram a za tyto přípravky jí poskytne kompenzaci‘.

16 Pokud jde o samotnou spornou dohodu, je třeba uvést zejména, že:

– bod 1.1 [sporné dohody] stanoví, že skupina Alpharma a její ‚dceřiné společnosti‘ ‚zruší, zastaví nebo se zdrží jakéhokoliv dovozu, […] produkce […] nebo prodeje léčivých přípravků obsahujících Citalopram na Území […] během [relevantního období]‘ a že společnost Lundbeck vezme zpět žalobu pro porušení práv proti skupině Alpharma;

– ten samý bod upřesňuje, že se nevztahuje na ‚jakýkoliv jiný přípravek obsahující escitalopram‘;

– bod 1.2 stanoví, že ‚[v] případě jakéhokoliv porušení povinnosti stanovené v [bodě 1.1 sporné dohody] nebo na žádost společnosti Lundbeck se [skupina] Alpharma dobrovolně podrobí předběžnému soudnímu příkazu ze strany jakéhokoliv příslušného soudu v jakékoli zemi Území‘ a že společnost Lundbeck bude moci získat takový soudní příkaz, aniž by složila jistotu;

– bod 1.3 stanoví, že z titulu kompenzace za závazky stanovené v této dohodě a aby bylo zabráněno nákladům a délce trvání sporů zaplatí společnost Lundbeck skupině Alpharma částku 12 milionů USD, z nichž 11 milionů USD za přípravky skupiny Alpharma obsahující ‚Citalopram‘ ve třech splátkách, každá ve výši 4 miliony, dne 31. března 2002, 31. prosince 2002 a 30. června 2003;

– bod 2.2 stanoví, že nejpozději do 31. března 2002 dodá skupina Alpharma společnosti Lundbeck veškeré zásoby přípravků obsahujících ‚Citalopram‘, kterými bude k tomuto datu disponovat, a sice 9,4 milionů tablet, které již měla k dispozici při uzavření sporné dohody, a 16 milionů tablet, které si objednala.

17 Příloha A [sporné dohody] obsahuje seznam 28 přihlášek týkajících se práv duševního vlastnictví podaných společností Lundbeck před podpisem [této dohody], přičemž devět z nich již bylo k uvedenému datu schváleno. Tato práva duševního vlastnictví se týkala postupů pro produkci ÚLL citalopram, na které se vztahovaly patenty na krystalizaci a [patent] na destilaci na film.

18 Kromě toho je třeba upřesnit, že dne 2. května 2002 vydal soud Spojeného království usnesení na základě souhlasu, které stanovilo, že řízení o žalobě pro porušení práv proti skupině Alpharma se přerušuje z důvodu uzavření dohody mezi společností Lundbeck a zejména skupinou Alpharma, podle které skupina Alpharma ‚zruší, zastaví a zdrží se jakéhokoliv dovozu, […] produkce […] nebo prodeje léčivých přípravků obsahujících citalopram vyrobený za použití postupů nárokovaných v [patentech na krystalizaci a patentu na destilaci na film, udělených orgány Spojeného království] nebo v jakémkoliv jiném rovnocenném patentu uděleném nebo přihlášeném na Relevantních Územích v [členských státech], v Norsku a ve Švýcarsku do 30. června 2003‘[…].

Kroky Komise ve farmaceutickém odvětví a správní řízení

19 V říjnu 2003 byla […] komise informována Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dánský úřad pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů) o existenci dotčených dohod.

20 Vzhledem k tomu, že se většina z nich týkala celého EHP nebo v každém případě jiných členských států než Dánského království, bylo dohodnuto, že Komise přezkoumá jejich slučitelnost s právem hospodářské soutěže, zatímco KFST nebude v přezkumu této otázky pokračovat.

21 Mezi roky 2003 a 2006 Komise provedla u společnosti Lundbeck a u dalších společností působících ve farmaceutickém odvětví kontroly ve smyslu čl. 20 odst. 4 nařízení [č. 1/2003]. Společnosti Lundbeck a jedné další společnosti zaslala rovněž žádosti o informace ve smyslu čl. 18 odst. 2 uvedeného nařízení.

22 Dne 15. ledna 2008 přijala Komise rozhodnutí, kterým se zahajuje šetření týkající se farmaceutického odvětví v souladu s článkem 17 nařízení (ES) č. 1/2003 (věc COMP/D 2/39514). Jediný článek tohoto rozhodnutí stanovil, že šetření, které bude provedeno, se bude týkat uvádění inovativních generických humánních léčivých přípravků na trh.

23 Dne 8. července 2009 přijala Komise sdělení, jehož předmětem byla syntéza její vyšetřovací zprávy o farmaceutickém odvětví. Toto sdělení obsahovalo úplné znění uvedené vyšetřovací zprávy, jako ‚technickou přílohu', ve formě pracovního dokumentu Komise dostupného pouze v [anglickém jazyce].

24 Dne 7. ledna 2010 zahájila Komise formální řízení proti společnosti Lundbeck.

25 Během roku 2010 a prvního pololetí roku 2011 zaslala Komise společnosti Lundbeck a zejména ostatním společnostem, které byly stranami dotčených dohod, žádosti o informace.

26 Dne 24. července 2012 zahájila Komise řízení vůči zejména [výrobcům] generických [léčivých přípravků], kteří byli stranami sporných dohod, a zaslala jim, jakož i společnosti Lundbeck oznámení námitek.

[…]

30 Komise dne 19. června 2013 přijala [sporné] rozhodnutí.

[Sporné] rozhodnutí

31 [Sporným] rozhodnutím měla Komise za to, že sporná dohoda, ostatně stejně jako ostatní dotčené dohody, představuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU a čl. 53 odst. 1 Dohody [o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52 s. 3)], kterého se dopustily společnost Lundbeck, jakož i společnosti Alpharma ApS, Alpharma Inc. a A. L. Industrier (čl. 1 odst. 3 [sporného] rozhodnutí).

32 Jak vyplývá ze shrnutí obsaženého v bodě 1087 odůvodnění [sporného] rozhodnutí, Komise [vycházela] zejména z následujících skutečností:

– v okamžiku uzavření sporné dohody byly společnost Lundbeck a skupina Alpharma přinejmenším potenciálními konkurenty v několika zemích EHP;

– na základě této dohody společnost Lundbeck zaplatila značné finanční prostředky ve prospěch skupiny Alpharma;

– tato platba finančních prostředků byla spojena s tím, že skupina Alpharma souhlasila s omezeními svého vstupu na trh obsaženými v uvedené dohodě, zejména se závazkem skupiny Alpharma neprodávat žádný generický citalopram v EHP během relevantního období;

– tato platba finančních prostředků odpovídala v podstatě zisku, kterého by skupina Alpharma mohla dosáhnout, pokud by úspěšně vstoupila na trh;

– společnost Lundbeck by nemohla získat taková omezení na základě použití patentů na krystalizaci a [patentu] na destilaci na film (dále jen ‚nové patenty [na postupy] společnosti Lundbeck‘), jelikož povinnosti skupiny Alpharma na základě této dohody překračovaly rámec práv přiznaných majitelům patentů na postupy;

– sporná dohoda nestanovila žádný závazek ze strany společnosti Lundbeck zdržet se podání žalob pro porušení práv proti skupině Alpharma v případě, že by posledně uvedená společnost vstoupila na trh s generickým citalopramem po uplynutí doby platnosti sporné dohody.

33 Komise rovněž uložila všem stranám dotčených dohod pokuty. Za tímto účelem použila [pokyny pro výpočet pokut z roku 2006]. Vůči společnosti Lundbeck Komise použila obecnou metodiku popsanou v [těchto pokynech], založenou na hodnotě tržeb z dotčeného přípravku dosažených tímto podnikem (body 1316 až 1358 odůvodnění [sporného] rozhodnutí), naproti tomu, pokud jde o ostatní strany dotčených dohod, tedy [výrobce] generických [léčivých přípravků], využila možnosti, stanovené v [bodě] 37 uvedených pokynů, odchýlit se od této metodiky s přihlédnutím ke zvláštnostem věci ve vztahu k těmto stranám (bod 1359 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

34 Pokud tak jde o jiné strany dotčených dohod než společnost Lundbeck, včetně skupiny Alpharma, Komise měla za to, že pro stanovení základní částky pokuty a zajištění dostatečně odrazujícího účinku pokuty je třeba zohlednit hodnotu částek, které jim společnost Lundbeck zaplatila na základě dotčených dohod, a to bez rozlišení mezi protiprávními jednáními podle povahy nebo jejich zeměpisného dosahu nebo v závislosti na podílech na trhu dotčených podniků, což jsou faktory, které byly posouzeny v napadeném rozhodnutí pouze ve snaze o úplnost (bod 1361 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

35 Pokud jde o skupinu Alpharma, Komise měla za to, že částky, které jí společnost Lundbeck zaplatila, činily 11,1 milionů USD, což odpovídá 11,7 milionům eur, podle průměrného směnného kurzu v roce 2002. Tato částka sestávala jednak z 10,1 milionu USD za nákup zásob citalopramu od skupiny Alpharma, s přihlédnutím ke snížení o 900 000 USD použitému na tranši vyplacenou společností Lundbeck dne 31. prosince 2002 (viz bod 16, čtvrtá odrážka, [napadeného rozsudku]) z důvodu, že počet obdržených tablet byl nižší než dohodnutý objem, a jednak z 1 milionu USD kvůli nákladům na soudní spory, kterým se vyhnuly uzavřením sporné dohody (body 545, 547, 1071, 1374 odůvodnění a poznámka pod čarou 1867 [sporného] rozhodnutí).

36 Vzhledem k celkové době trvání šetření Komise snížila o 10 % částky pokut uložených všem adresátům [sporného] rozhodnutí (body 1349 a 1380 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

37 Nakonec Komise použila čl. 23 odst. 2 druhý pododstavec nařízení č. 1/2003, podle kterého pokuta za každý podnik účastnící se protiprávního jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok, samostatně, na společnosti [Xellia Pharmaceuticals], Zoetis a A. L. Industrier, jelikož tyto společnosti již nebyly v době přijetí [sporného] rozhodnutí součástí stejného podniku (bod 1384 odůvodnění [sporného] rozhodnutí). Pokud je o společnost A. L. Industrier, Komise zohlednila obrat dosažený v roce 2011, a nikoli obrat dosažený [v roce] 2012, jelikož měla za to, že údaje z [roku] 2012 se netýkají roku běžných hospodářských činností (body 1386 a 1387 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

38 Na základě těchto úvah Komise uložila společnostem [Xellia Pharmaceuticals] a Zoetis společně a nerozdílně pokutu ve výši 10 530 000 eur, zatímco společná a nerozdílná odpovědnost A. L. Industrier byla omezena na částku 43 216 eur (bod 1396 odůvodnění a čl. 2 odst. 3 [sporného] rozhodnutí).“

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

9 Podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 28. srpna 2013 podaly společnosti Xellia Pharmaceuticals (dále jen „Xellia“) a Zoetis, nyní společnost Alpharma LCC, žalobu znějící na částečné zrušení sporného rozhodnutí a na snížení pokuty, která jim byla Komisí uložena.

10 Na podporu své žaloby vznesly společnosti Xellia a Zoetis osm žalobních důvodů vycházejících v podstatě zaprvé ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o výklad dosahu sporné dohody provedený Komisí, zadruhé z nesprávných právních posouzení a nesprávných posouzení skutkového stavu, pokud jde o kvalifikaci skupiny Alpharma jako potenciálního soutěžitele společnosti Lundbeck, zatřetí ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o kvalifikaci sporné dohody jako „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“, začtvrté z nesprávného právního posouzení, pokud jde o konstatování existence takového omezení, přestože dosah této dohody odráží vylučující moc nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, zapáté z porušení práva na obhajobu, zašesté z porušení zásady zákazu diskriminace, protože společnost Zoetis byla adresátem sporného rozhodnutí, zasedmé z chyby ovlivňující výpočet výše pokuty, která jim byla uložena, a zaosmé ze zjevně nesprávného posouzení týkajícího se horní hranice části částky pokuty, které je společnost A. L. Industrier spoludlužníkem.

11 Napadeným rozsudkem Tribunál žalobu zamítl v plném rozsahu.

Řízení před Soudním dvorem

12 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 25. listopadu 2016 podaly společnosti Xellia a Alpharma LLC (dále jen „navrhovatelky“) projednávaný kasační opravný prostředek.

13 Podáními došlými kanceláři Soudního dvora dne 28. července 2017 podalo Spojené království návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhových žádání Komise v projednávané věci, jakož i ve věcech C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise], C-588/16 P [Generics (UK) v. Komise], C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics v. Komise) a C-614/16 P (Merck v. Komise), uvedených v bodě 7 tohoto rozsudku. Usneseními ze dne 25. října 2017, Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise (C-586/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:831), ze dne 25. října 2017, Generics (UK) v. Komise (C-588/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:829), ze dne 25. října 2017, Arrow Group a Arrow Generics v. Komise (C-601/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:826), ze dne 25. října 2017, Xellia Pharmaceuticals a Alpharma v. Komise (C-611/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:825), a ze dne 25. října 2017, Merck v. Komise (C-614/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:828), předseda Soudního dvora těmto návrhům vyhověl. Nicméně s ohledem zejména na usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 5. července 2017, Lundbeck v. Komise (C-591/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:532), předseda Soudního dvora vyhradil ve vztahu k tomuto členskému státu ve všech těchto věcech důvěrné zacházení zejména s důvěrným zněním sporného rozhodnutí, takže Spojenému království bylo doručeno pouze znění sporného rozhodnutí bez důvěrných údajů.

14 Dne 27. listopadu 2018 Soudní dvůr rozhodl, že projednávaná věc bude přidělena čtvrtému senátu rozhodujícímu v návaznosti na společné jednání k přednesu řečí v projednávané věci a ve věcech C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK) v. Komise], C-588/16 P [Generics (UK) v. Komise], C-591/16 P (Lundbeck v. Komise), C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics v. Komise) a C-614/16 P (Merck v. Komise), a na základě stanoviska generální advokátky.

15 Na základě čl. 61 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora předal Soudní dvůr účastníkům řízení dne 29. listopadu 2018 řadu písemných otázek k ústním odpovědím na jednání, jakož i předběžný plán jednání, v němž byl podrobně uveden jeho průběh. Po vyjádření účastníků řízení jim byl dne 22. ledna 2019 předložen konečný plán jednání.

16 Společné jednání v projednávané věci a ve věcech uvedených v bodě 14 tohoto rozsudku se konalo dne 24. ledna 2019.

17 Dne 6. února 2020 zaslala generální advokátka na základě článku 62 jednacího řádu účastníkům řízení otázku k písemnému zodpovězení, v níž je vyzvala, aby se vyjádřili k případnému dopadu rozsudku ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52) na důvody kasačního opravného prostředku vznesené v projednávané věci týkající se existence potenciální hospodářské soutěže mezi společností Lundbeck a výrobci generických léčivých přípravků, jakož i kvalifikace dohod uzavřených mezi společností Lundbeck a těmito výrobci jako „omezení z hlediska účelu“. Odpovědi na tuto otázku došly Soudnímu dvoru dne 6. března 2020.

18 Rozhodnutím ze dne 10. března 2020 Soudní dvůr po vyhlášení rozsudku ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52), rozhodl, že v projednávané věci bude rozhodnuto bez stanoviska.

Návrhová žádání účastníků řízení před Soudním dvorem

19 V rámci svého kasačního opravného prostředku navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:

– zcela nebo částečně zrušil napadený rozsudek;

– zrušil celé sporné rozhodnutí nebo jeho část;

– zrušil nebo podstatně snížil pokutu, která jim byla uložena;

– případně vrátil věc Tribunálu k rozhodnutí v souladu s rozsudkem Soudního dvora a

– uložil Komisi náhradu nákladů tohoto řízení a nákladů řízení před Tribunálem.

20 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– kasační opravný prostředek zamítl jako zcela neopodstatněný a

– uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.

21 Spojené království navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl v plném rozsahu.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

22 Na podporu svého kasačního opravného prostředku navrhovatelky uplatňují devět důvodů kasačního opravného prostředku.

23 První důvod kasačního opravného prostředku vychází z nezohlednění domněnky platnosti nových patentů na postupy společnosti Lundbeck v rámci analýzy existence potenciální hospodářské soutěže mezi společností Lundbeck a skupinou Alpharma a druhý důvod kasačního opravného prostředku vychází z obrácení důkazního břemene, jakož i toho, že Tribunál v rámci uvedené analýzy zohlednil skutečnosti neuvedené ve sporném rozhodnutí.

24 Třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku vycházejí z nesprávné kvalifikace sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu“ a z nedostatku přezkumu otázky, zda Komise prokázala svá tvrzení ohledně dosahu omezení stanovených ve sporné dohodě ve vztahu ke skupině Alpharma.

25 Pátý až devátý důvod kasačního opravného prostředku vycházejí zaprvé z nesprávného právního posouzení, pokud jde o posouzení doby trvání šetření vedeného Komisí, a z porušení práva navrhovatelek na obhajobu, zadruhé z diskriminačního zacházení se společností Alpharma LLC, zatřetí z nejistoty právního kontextu, který měl vyloučit uložení pokuty skupině Alpharma, začtvrté z nezohlednění závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výše pokuty uložené skupině Alpharma sporným rozhodnutím, a zapáté z nesprávného právního posouzení v rozsahu, v němž Tribunál použil nesprávné právní kritérium k určení příslušného hospodářského roku pro účely stanovení maximální částky pokuty, kterou bylo možno uložit společnosti A. L. Industrier.

26 Nejprve je třeba společně přezkoumat první a druhý důvod kasačního opravného prostředku, poté rovněž společně třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku a nakonec postupně pátý až devátý důvod kasačního opravného prostředku.

K prvnímu a druhému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

27 Svým druhým žalobním důvodem uplatněným v rámci jejich žaloby na neplatnost navrhovatelky tvrdily, že se Komise dopustila několika nesprávných právních posouzení a nesprávných posouzení skutkového stavu, pokud jde o kvalifikaci skupiny Alpharma jako potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck.

28 Tribunál tento žalobní důvod zamítl v bodech 49 až 156 napadeného rozsudku.

29 Úvodem Tribunál shrnul analýzu týkající se potenciální hospodářské soutěže provedenou ve sporném rozhodnutí, v rámci níž uvedl v bodech 51 až 58 napadeného rozsudku následující:

„51 V bodech 615 až 620 odůvodnění [sporného] rozhodnutí se Komise věnovala zvláštním charakteristickým rysům farmaceutického odvětví a rozlišila dvě fáze, během kterých se mohla potenciální hospodářská soutěž v tomto odvětví projevit.

52 První fáze může začít několik let před uplynutím doby platnosti patentu na ÚLL, pokud [výrobci] generických [léčivých přípravků], kteří chtějí uvést na trh generickou verzi dotčeného lékařského přípravku, začnou vyvíjet životaschopné výrobní postupy, kterými bude vyroben přípravek, který odpovídá požadavkům uvedeným v právní úpravě. Dále v druhé fázi je za účelem přípravy jeho skutečného vstupu na trh třeba, aby [výrobce] generických [léčivých přípravků] získal registraci léčivého přípravku (dále jen „RLP“) na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. [2001,] L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), aby získal tablety od jednoho nebo několika [výrobců] generických [léčivých přípravků] nebo je sám vyrobil, aby nalezl distributory nebo si vytvořil svou vlastní distribuční síť, tedy, aby učinil řadu předběžných kroků, bez kterých by na trhu nikdy neexistovala skutečná hospodářská soutěž.

[…]

54 V rámci těchto fází potenciální hospodářské soutěže jsou [výrobci] generických [léčivých přípravků] často vystaveni právním otázkám týkajícím se patentů a duševního vlastnictví. Zpravidla však naleznou prostředek, jak zabránit jakémukoliv porušení práv k takovým existujícím patentům, jako jsou patenty na postupy. Mají totiž v tomto ohledu několik možností, […]

[…]

58 Pokud jde konkrétně o přezkum konkurenčního vztahu existujícího mezi společností Lundbeck a skupinou Alpharma v okamžiku uzavření sporné dohody, Komise v bodech 1016 až 1039 odůvodnění [sporného] rozhodnutí zejména uvedla, že uvedená skupina:

– již uzavřela dohodu se společností Tiefenbacher, která jí umožňovala koupit generický citalopram produkovaný indickými společnostmi Cipla nebo Matrix a využívat RLP, které již společnost Tiefenbacher měla k dispozici;

– získala RLP v Nizozemsku, Finsku, Dánsku a Švédsku a očekávala, že ji rychle získá rovněž ve Spojeném království;

– měla zásoby 9,4 milionu tablet generického citalopramu, vyrobené podle postupu společnosti Cipla, a objednala jich ještě 16 milionů;

– zveřejnila seznam cen ve Spojeném království;

– plánovala vstoupit na trh v několika zemích EHP ve lhůtě dvou až šesti týdnů;

– dospěla k závěru, že postup používaný společností Cipla k produkci citalopramu porušoval patent [společnosti Lundbeck chránící postup využívající krystalizaci, pokud jde o Spojené království], ale měla za to, že má rozumnou šanci na to, aby bylo možné vyhnout se soudnímu příkazu, který by blokoval její vstup na trh, a dosáhnout prohlášení uvedeného patentu za neplatný;

– měla možnost přejít na citalopram vyráběný společností Matrix, která používala postup, který nebyl považován za porušující nové patenty [pro postupy] společnosti Lundbeck.“

30 Pokud jde o možnost skupiny Alpharma vstoupit na trh, Tribunál posoudil dva možné způsoby.

31 Pokud jde o první způsob, a sice vstup na trh prostřednictvím tablet vyráběných podle postupu používaného společností Cipla pro výrobu citalopramu (dále jen „postup společnosti Cipla“), které skupina Alpharma již obdržela nebo si je objednala, Tribunál v bodě 85 napadeného rozsudku připomněl obsah e-mailu generálního ředitele této skupiny ze dne 19. února 2002 (dále jen „e-mail ze dne 19. února 2002“), který byl uveden v bodě 1027 odůvodnění sporného rozhodnutí a který mimo jiné odkazoval na žádosti o prohlášení neplatnosti nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, které měly rozumnou šanci na úspěch, a uváděl možnost použití citalopramu vyrobeného pomocí procesu použitého společností Matrix, který podle jeho názoru není problematický s ohledem na nové patenty pro postupy společnosti Lundbeck. V bodě 88 uvedeného rozsudku z toho Tribunál vyvodil, že skupina Alpharma sama připustila, že má za to, že má rozumnou šanci dosáhnout zrušení patentu společnosti Lundbeck chránícího postup využívající krystalizaci, pokud jde o Spojené království.

32 V bodech 91 a 92 uvedeného rozsudku Tribunál uvedl, že skupina Alpharma podnikla řadu kroků, a provedla značné investice proto, aby vstoupila na trh, které identifikoval.

33 V bodě 108 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, že z interní pošty skupiny Alpahrma ze dne 14. února 2002 a z e-mailu ze dne 19. února 2002 vyplývá, že ačkoliv si tato skupina byla vědoma rizik, která mohl vstup na trh zahrnovat, nemusela se nutně vzdát svých plánů, pokud by se společností Lundbeck nemohla uzavřít dostatečně výhodnou dohodu.

34 V bodě 123 napadeného rozsudku Tribunál dodal, že ačkoliv skutečnost, že společnost Lundbeck dne 30. ledna 2002 získala patent na krystalizaci, pokud jde o Spojené království, skupinu Alpharma překvapila, jelikož tato skupina očekávala, že žádost společnosti Lundbeck bude zamítnuta, tato skupina se nadále domnívala, že bez ohledu na existenci určitých rizik má rozumnou šanci dosáhnout

zrušení tohoto patentu a že zejména s ohledem na již provedené kroky a investice je vstup na trh i nadále skutečnou a konkrétní možností, která představuje alternativní možnost k uzavření dostatečně výhodné dohody se společností Lundbeck.

35 V bodě 132 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že i podle společnosti Lundbeck měla skupina Alpharma skutečnou a konkrétní možnost vstoupit na trh.

36 Konečně v bodě 136 uvedeného rozsudku Tribunál rozhodl, že skutečnost, že postup společnosti Cipla porušuje pravděpodobně patent společnosti Lundbeck na krystalizaci, pokud jde o Spojené království, nepředstavuje pro skupinu Alpharma překážku vstupu na trh takového rozsahu, že by nemohla být považována za potenciálního konkurenta společnosti Lundbeck.

37 Pokud jde o druhý způsob vstupu na trh prostřednictvím citalopramu vyráběného podle postupu používaného společností Matrix, Tribunál v bodech 139, 143 a 154 napadeného rozsudku uvedl, že dohoda uzavřená mezi společností Tiefenbacher a skupinou Alpharma umožňovala této skupině získat citalopram vyráběný podle postupů používaných společnostmi Cipla a Matrix, že skupina Alpharma měla za to, že postup, který v té době používala společnost Matrix k výrobě citalopramu, jí mohl umožnit vstoupit na trh, aniž porušovala patent společnosti Lundbeck na krystalizaci, pokud jde o Spojené království, a z toho důvodu byl v době uzavření sporné dohody dokonce přechod na citalopram vyráběný v souladu s postupem společnosti Matrix pro skupinu Alpharma skutečnou a konkrétní možností vstupu na trh.

38 V důsledku toho Tribunál v bodě 155 napadeného rozsudku rozhodl, že skupina Alpharma měla přinejmenším dvě skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh, a z důvodu těchto možností vykonávala konkurenční tlak na společnost Lundbeck.

39 Konečně v odpovědi na čtvrtý žalobní důvod vznesený navrhovatelkami na podporu jejich žaloby na neplatnost, vycházející z nesprávného právního posouzení, pokud jde o konstatování existence „omezení z hlediska účelu“, i když dosah sporné dohody odrážel vylučující moc nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, Tribunál v bodě 339 napadeného rozsudku uvedl zejména následující:

> „339 […] ve světle zásad vyplývajících z judikatury uvedené v bodech 315 a 316 [napadeného rozsudku] je třeba poznamenat, že domněnka platnosti, která se vztahuje na všechny patenty, se nemůže rovnat domněnce protiprávnosti všech výrobků uvedených na trh, u nichž se majitel patentu domnívá, že tento patent porušují. Jak totiž připomíná Komise, v projednávané věci bylo na společnosti Lundbeck, aby v případě vstupu generických léčivých přípravků na trh před vnitrostátními soudy prokázala, že tyto generické léčivé přípravky porušují některý z jejích patentů na postupy, přičemž ‚rizikový‘ vstup [výrobce generických léčivých přípravků] není sám o sobě protiprávní. Navíc v rámci takového sporu mohl žalovaný zpochybnit platnost patentu, jehož se společnost Lundbeck dovolávala prostřednictvím vzájemného návrhu. Takové žaloby jsou totiž v patentových záležitostech časté a v mnoha případech vedou k prohlášení neplatnosti patentu na postup, kterého se majitel patentu dovolává, jak Komise uvedla v bodě 76 odůvodnění [sporného] rozhodnutí.“

Argumentace účastníků řízení

40 Svým prvním důvodem kasačního opravného prostředku, který směřuje zejména proti bodům 54 a 339 napadeného rozsudku, navrhovatelky kritizují závěr Tribunálu, že skupina Alpharma byla potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck navzdory důkazům, které podle jejich názoru jasně prokazují, že přípravky této skupiny porušovaly nové patenty na postupy společnosti Lundbeck, jejichž platnost měla být presumována.

41 Podle navrhovatelek bylo věcí Tribunálu, aby se ujistil, že Komise předložila důkazy, které právně dostačujícím způsobem prokázaly, že nové patenty na postupy společnosti Lundbeck byly slabé, neboť v opačném případě by měly být tyto patenty považovány za platné a vstup přípravků porušujících patenty na trh za protiprávní. Tím, že tak Tribunál neučinil, porušil podle navrhovatelek základní zásadu presumpce platnosti patentů a nezohlednil skutečnost, že patent přiznává svému majiteli výlučné právo, a nikoliv pouze právo uplatnit tuto výlučnost před soudem. Tím se Tribunál podle jejich názoru „odklonil“ od svého posouzení zásad vyplývajících z patentového práva provedeného na základě článku 101 SFEU.

42 V tomto ohledu navrhovatelky tvrdí, že postavení konkurenta závisí na platnosti dotčeného patentu, která je nejistá až do přijetí konečného soudního rozhodnutí, přičemž tvrdí, že domněnka platnosti patentů je pro právo hospodářské soutěže závazná, a zavazuje Komisi, která usiluje o prokázání existence omezení hospodářské soutěže, aby prokázala nedostatek dotyčného patentu. Mimoto navrhovatelky dodávají, že pokud by domněnka platnosti patentů nebyla uznána, jakákoliv dohoda o narovnání bude vždy omezením hospodářské soutěže.

43 V projednávaném případě důkaz Komise o slabosti patentu společnosti Lundbeck chránícího postup využívající krystalizaci, pokud jde o Spojené království, nebyl podle navrhovatelek Tribunálem přezkoumán a nemohl být prokázán pouhým odkazem na e-mail ze skupiny Alpharma nebo prohlášení společnosti Lundbeck. V tomto ohledu Komise podle navrhovatelek pouze konstatovala, jak podle jejich názoru vyplývá z bodu 54 napadeného rozsudku, že patenty na postupy jsou zranitelnější než jiné druhy patentů.

44 Navíc Komise podle navrhovatelek nezohlednila důkazy z relevantního období, podle kterých obě strany sporné dohody měly za to, že přípravky skupiny Alpharma porušovaly nové patenty na postupy společnosti Lundbeck.

45 Svým druhým důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelky Tribunálu vytýkají, že neověřil, zda Komise prokázala, že ke dni uzavření sporné dohody měla skupina Alpharma skutečně reálné možnosti vstoupit na trh s tabletami porušujícími práva, které zakoupila, čímž tak obrátil důkazní břemeno.

46 V souladu s rozsudkem ze dne 29. června 2012, E.ON Ruhrgas a E.ON v. Komise (T-360/09, EU:T:2012:332, bod 114), pokud účastník řízení připraví svůj vstup na trh a setká se s nepředvídanou překážkou – v projednávaném případě s práva porušující povahou jeho výrobků – Komisi přísluší prokázat, že nehledě na tuto překážku zůstává vstup na trh navzdory všemu hospodářsky životaschopnou strategií. Navrhovatelky tak tvrdí, že v projednávané věci byla Komise povinna prokázat, že pravděpodobnost, že skupina Alpharma nebude mít úspěch v soudním sporu týkajícím se nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, byla relativně nízká k tomu, aby vstup na trh zůstal ekonomicky životaschopnou strategií. Komise přitom tento důkaz podle navrhovatelek nepředložila a pouze uvedla, že nebylo jisté, že společnost Lundbeck bude moci použít své nové patenty na postupy k zablokování vstupu skupiny Alpharma na trh, jak podle navrhovatelek vyplývá z bodu 1039 odůvodnění sporného rozhodnutí.

47 Navíc Tribunál podle jejich názoru přenesl důkazní břemeno tím, že navrhovatelkám uložil povinnost prokázat, že nové patenty na postupy společnosti Lundbeck bránily tomu, aby vstup na trh byl hospodářsky životaschopnou strategií, což je podle jejich názoru o to obtížnější prokázat, když Komise čekala šest až sedm let s oznámením svých námitek skupině Alpharma.

48 Kromě toho se Tribunál v bodě 108 napadeného rozsudku opíral podle navrhovatelek o důkazy, které nebyly uvedeny ve sporném rozhodnutí, aniž navrhovatelkám umožnil vyvrátit jejich relevanci, a porušil tak jejich právo na obhajobu.

49 Komise má za to, že první a druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnuty.

Závěry Soudního dvora

50 Aby jednání podniků spadalo pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí nejen odhalit existenci koluze mezi těmito podniky – tedy dohodu mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě –, ale tato koluze musí rovněž nepříznivě a citelně ovlivňovat hospodářskou soutěž na vnitřním trhu [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 31].

51 Tento posledně uvedený požadavek, pokud jde o dohody o horizontální spolupráci uzavřené mezi podniky působícími na stejné úrovni výrobního nebo dodavatelského řetězce, předpokládá, že k uvedené koluzi dochází mezi podniky, které se nacházejí v konkurenční situaci, která není-li stávající, je alespoň potenciální [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 32].

52 Za účelem posouzení, zda se podnik, který není přítomen na trhu, nachází v potenciálně soutěžním vztahu s jedním nebo více jinými podniky, které již na tomto trhu působí, je třeba určit, zda existují skutečné a konkrétní možnosti, že prvně uvedený podnik na uvedený trh vstoupí a bude konkurovat podniku nebo podnikům, které na trhu již působí, přičemž takové kritérium nijak nevyžaduje, aby bylo s jistotou prokázáno, že uvedený první podnik na příslušný trh skutečně vstoupí, ani že bude následně schopen se na tomto trhu udržet [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 36 a 38].

53 Jedná-li se tedy o dohody, jako je sporná dohoda, jejímž důsledkem je, že několik podniků dočasně zůstane mimo trh, je třeba určit s ohledem na strukturu trhu a hospodářský a právní kontext, jimiž se řídí jeho fungování, zda by v případě neexistence uvedených dohod existovaly skutečné a konkrétní možnosti, že tyto podniky vstoupí na uvedený trh a budou konkurovat podnikům, které na něm působí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 37 a 39].

54 Konkrétně pokud jde o takové dohody v kontextu otevírání trhu s léčivým přípravkem obsahujícím účinnou látku, která se v nedávné době stala volnou, pro výrobce generických léčivých přípravků, je třeba náležitě zohlednit právní požadavky, které jsou odvětví léčivého přípravku vlastní, jakož i práva duševního vlastnictví, a zejména patentová práva výrobců originálních léčivých přípravků, která se týkají jednoho nebo více výrobních postupů účinné látky, jež se stala volnou [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 40 a 41], pokud výrobce generických léčivých přípravků skutečně má pevné odhodlání vstoupit na trh, jakož i schopnost na něj vstoupit, a nebrání-li mu ve vstupu na trh nepřekonatelné překážky [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 58].

55 Za tímto účelem je třeba zaprvé posoudit, zda k datu uzavření takových dohod uvedený výrobce podnikl dostatečné přípravné kroky umožňující mu vstoupit na dotčený trh v takové lhůtě, aby vyvíjel konkurenční tlak na výrobce originálních léčivých přípravků. Zadruhé je třeba ověřit, že vstupu takového výrobce generických léčivých přípravků na trh nebrání nepřekonatelné překážky [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 43 a 45]. Kromě toho zjištění potenciální hospodářské soutěže mezi výrobcem generických léčivých přípravků a výrobcem originálních léčivých přípravků může být utvrzeno dalšími skutečnostmi, jako je uzavření dohody mezi těmito výrobci, z nichž první nepůsobí na příslušném trhu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 54 až 56].

56 Pokud jde konkrétně o posouzení existence nepřekonatelných překážek vstupu na dotčený trh, Soudní dvůr uvedl, že existence patentu chránícího výrobní postup účinné látky, jež se stala volnou, nemůže být jako taková považována za takovou nepřekonatelnou překážku bez ohledu na domněnku platnosti

tohoto patentu, jelikož tato domněnka pro účely použití článků 101 a 102 SFEU nijak neinformuje o výsledku případného sporu týkajícího se platnosti uvedeného patentu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 46 až 51].

57 Existence takového patentu tak nemůže jako taková bránit tomu, aby byl jako „potenciální konkurent“ dotčeného výrobce originálního léčivého přípravku kvalifikován výrobce generických léčivých přípravků, který má skutečně pevné odhodlání vstoupit na trh, jakož i schopnost na něj vstoupit a který svými úkony prokazuje, že je připraven zpochybnit platnost tohoto patentu a nést riziko, že na něj poté, co vstoupí na trh, majitel uvedeného patentu podá žalobu pro porušení patentových práv [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 46].

58 Soudní dvůr kromě toho rovněž upřesnil, že dotčenému orgánu pro hospodářskou soutěž nepřísluší zkoumat sílu dotčeného patentu nebo pravděpodobnost, že spor mezi jeho majitelem a výrobcem generických léčivých přípravků může vyústit v konstatování, že tento patent je platný a dochází k jeho porušování [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 50].

59 V projednávaném případě z napadeného rozsudku a konkrétněji z jeho bodů 58, 85, 91, 92, 123, 139, 143 a 154 vyplývá, že skupina Alpharma podnikla řadu kroků pro účely získání RLP a provedla značné investice za účelem vstupu generického citalopramu na trh, nýbrž rovněž, že měla v okamžiku uzavření sporné dohody alespoň dvě skutečné a konkrétní možnosti vstupu na trh. První, a sice vstup na trh prostřednictvím tablet vyrobených podle postupu společnosti Cipla, které skupina Alpharma obdržela nebo objednala od společnosti Tiefenbacher, nebyla zpochybněna novými skutečnostmi, se kterými byla skupina Alpharma seznámena v lednu a únoru 2002, pokud jde o to, zda postup společnosti Cipla mohl porušovat práva. Druhou možností byl vstup na trh prostřednictvím tablet citalopramu vyráběných podle postupu Matrix, který postrádal riziko porušování práv, přičemž skupina Alpharma neměla takové tablety k dispozici, ale mohla je v krátké době získat prostřednictvím smlouvy, kterou uzavřela se společností Tiefenbacher.

60 Kromě toho Tribunál v bodech 88 a 136 napadeného rozsudku rozhodl, že skupina Alpharma měla za to, že patent společnosti Lundbeck chránící postup využívající krystalizaci, pokud jde o Spojené království, nepředstavuje překážku jejího vstupu na trh a že v případě sporů měla tato skupina rozumnou šanci dosáhnout zrušení tohoto patentu na postup.

61 Kromě toho Tribunál v bodě 132 tohoto rozsudku uvedl, že podle samotné společnosti Lundbeck představovala skupina Alpharma potenciálního konkurenta.

62 S ohledem na tato zjištění Tribunál právem, a zejména aniž porušil domněnku platnosti spojenou s novými patenty na postupy společnosti Lundbeck nebo přenesl důkazní břemeno, rozhodl, že skupina Alpharma a společnost Lundbeck se v okamžiku uzavření sporné dohody nacházely ve vztahu potenciální hospodářské soutěže.

63 Tento závěr nemůže být zpochybněn tvrzením navrhovatelek, podle kterého Tribunál nezohlednil důkazy z relevantního období sporné dohody, podle kterých skupina Alpharma a společnost Lundbeck měly za to, že přípravky této skupiny porušovaly nové patenty na postupy společnosti Lundbeck. Toto tvrzení je totiž nepřípustné nejen proto, že v souladu s čl. 169 odst. 2 jednacího řádu neuvádí přesně bod odůvodnění napadeného rozsudku, nýbrž i proto, že neuvádí důkazy z relevantního období sporné dohody, které Tribunál nezohlednil.

64 Konečně, pokud jde o tvrzení navrhovatelek vycházející ze skutečnosti, že se Tribunál v bodě 108 napadeného rozsudku opíral o důkazy, které nejsou uvedeny ve sporném rozhodnutí, aniž jim umožnil vyvrátit jejich relevanci, a tím porušil jejich právo na obhajobu, stačí uvést, jak prokazuje slovní spojení „[v] každém případě“, kterým začíná bod 108 napadeného rozsudku, že tento bod uvádí doplňující odůvodnění napadeného rozsudku ve vztahu k tvrzením uvedeným v bodech 104 až 106 napadeného rozsudku, které navrhovatelky nezpochybnily, pro odůvodnění zamítnutí argumentu navrhovatelek

shrnutého v bodě 103 napadeného rozsudku. Argument navrhovatelek týkající se bodu 108 napadeného rozsudku musí být tudíž odmítnut jako irelevantní (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. prosince 2016, SV Capital v. ABE, C-577/15 P, EU:C:2016:947, bod 65).

65 S ohledem na výše uvedené musí být první důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnut jako nepřípustný a zčásti zamítnut jako neopodstatněný a druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako zčásti irelevantní a zčásti neopodstatněný.

K třetímu a čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

66 V rámci zamítnutí druhého žalobního důvodu vzneseného navrhovatelkami na podporu jejich žaloby na neplatnost, který vycházel z nesprávných právních posouzení a nesprávných posouzení skutkového stavu, pokud jde o kvalifikaci skupiny Alpharma jako potenciálního soutěžitele společnosti Lundbeck, Tribunál v bodech 119 a 120 napadeného rozsudku uvedl následující:

„119 […] je třeba zajisté uvést, že získání patentu [chránícího postup využívající] krystalizaci ve Spojeném království společností Lundbeck dne 30. ledna 2002 překvapilo skupinu Alpharma, jelikož tato skupina očekávala, že žádost, kterou společnost Lundbeck za tímto účelem podala dne 12. března 2001, bude zamítnuta, jak vyplývá z prohlášení ředitele skupiny Alpharma odpovědného zejména za průmyslové vlastnictví […], předloženého žalobkyněmi.

120 Stejně tak, i když z e-mailu ze dne 17. září 2001, částečně citovaného v bodě 482 odůvodnění [sporného] rozhodnutí a předloženého v úplném znění před Tribunálem, vyplývá, že společnost Tiefenbacher ujišťovala skupinu Alpharma, pokud jde o skutečnost, že postup společnosti Cipla neporušoval nové patenty [na postupy] společnosti Lundbeck, následně tato skupina dospěla k závěru, že tento postup porušuje patent [společnosti Lundbeck na krystalizaci, pokud jde o Spojené království], jak vyplývá zejména z e-mailu ze dne 19. února 2002.“

67 Svým prvním žalobním důvodem uplatněným v rámci jejich žaloby na neplatnost navrhovatelky tvrdily, že se Komise tím, že měla za to, že se skupina Alpharma spornou dohodou zavázala neprodávat žádný generický citalopram během relevantního období, dopustila zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o výklad dosahu této dohody.

68 K zamítnutí tohoto žalobního důvodu Tribunál v bodech 164 až 243 napadeného rozsudku postupně odmítl argumenty předložené navrhovatelkami, které se týkaly znění bodu 1.1 sporné dohody, její preambule, okolností týkajících se jejího uzavření, usnesení na základě souhlasu vydaného po uzavření sporné dohody za účelem ukončení žaloby pro porušení práv z RU a data, ke kterému skupina Alpharma vstoupila na trh.

69 V bodech 244 až 247 napadeného rozsudku Tribunál konečně rozhodl, že se navrhovatelkám nepodařilo vyvrátit důkazy, které umožnily Komisi prokázat, že sporná dohoda obsahovala omezení překračující omezení, která by společnost Lundbeck mohla získat na základě svých nových patentů a dosažením úspěchu ve sporu v tomto ohledu.

70 V rámci třetího žalobního důvodu vzneseného v rámci jejich žaloby na neplatnost navrhovatelky tvrdily, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o kvalifikaci sporné dohody jako „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“.

71 Tribunál tento žalobní důvod zamítl v bodech 248 až 333 napadeného rozsudku.

72 Za tímto účelem Tribunál nejprve v bodech 251 až 257 napadeného rozsudku uvedl úvodní poznámky, v nichž připomněl judikaturu Soudního dvora týkající se kvalifikace „omezení z hlediska účelu“.

73 Dále v rámci připomenutí analýzy existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu provedené ve sporném rozhodnutí uvedl zejména následující:

„261 Ze [sporného] rozhodnutí […] vyplývá, že i když omezení stanovená dotčenými dohodami spadala do působnosti [nových patentů na postupy] společnosti Lundbeck, tedy, že tyto dohody bránily pouze vstupu generického citalopramu, který strany dohod považovaly za potenciálně porušující tyto patenty, na trh, a nikoliv vstupu jakéhokoliv generického citalopramu, přesto tyto dohody omezovaly hospodářskou soutěž z hlediska účelu, jelikož zejména zabránily jakémukoliv zpochybnění [nových patentů na postupy] společnosti Lundbeck před vnitrostátními soudy nebo toto zpochybnění učinily zbytečným, zatímco podle Komise je tento druh sporů součástí normální hospodářské soutěže v patentových záležitostech (body 603 až 605, 625, 641 a 674 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

262 Jinými slovy podle Komise přeměnily dotčené dohody nejistotu o výsledku takových žalob v jistotu, že generika nevstoupí na trh, což může rovněž představovat omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, pokud taková omezení nevyplývají z analýzy vlastností dotčeného výlučného práva ze strany smluvních stran těchto dohod, ale spíše z významu obrácené platby, která v takovém případě zastíní toto posouzení a vybízí [výrobce generických léčivých přípravků] k tomu, aby nepokračoval v jeho úsilí ve vstupu na trh (bod 641 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).

263 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že Komise ve [sporném] rozhodnutí nekonstatovala, že všechny dohody o narovnání v patentových záležitostech obsahující obrácené platby jsou v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, ale pouze to, že nepřiměřená povaha takových plateb, kombinovaná s několika dalšími faktory, jako je skutečnost, že se zdá, že výše těchto plateb odpovídá alespoň zisku očekávanému [výrobci generických léčivých přípravků] v případě vstupu na trh, neexistence ustanovení, která by umožňovala [výrobcům generických léčivých přípravků] uvést jejich přípravky na trh po uplynutí doby platnosti dohod, aniž by se museli obávat žalob pro porušení práv ze strany společnosti Lundbeck, nebo dále existence omezení nad rámec dosahu [nových patentů na postupy] společnosti Lundbeck v těchto dohodách, umožňovala dospět k závěru, že sporné dohody měly v projednávané věci za účel omezení hospodářské ve smyslu tohoto ustanovení (viz body 661 a 662 odůvodnění [sporného] rozhodnutí).“

74 Konečně Tribunál posoudil existenci „omezení z hlediska účelu“ v projednávané věci v bodech 266 až 333 napadeného rozsudku.

75 V tomto rámci v bodě 268 napadeného rozsudku Tribunál zejména uvedl, že i za předpokladu, že by se dosah sporné dohody shodoval s dosahem nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, bylo třeba dospět k závěru, že se skupina Alpharma výměnou za obrácenou platbu vzdala možnosti vstoupit na trh s citalopramem vyráběným podle postupu společnosti Cipla, o kterém se mělo za to, že porušuje patent, ve vztahu k němuž existovala rozumná šance, že by mohl být zrušen, přičemž tato možnost byla skutečná a konkrétní pro skupinu Alpharma, takže platba byla rozhodující pro její volbu vzdát se uvedené možnosti.

76 V bodech 277 až 279 tohoto rozsudku Tribunál odmítl kvalifikovat spornou dohodu jako smírné narovnání. Za tímto účelem Tribunál jednak připomněl judikaturu Soudního dvora, podle které dohoda není vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze z toho důvodu, že se týká patentu nebo že má za cíl smírné urovnání sporu v oblasti patentů. Tribunál dále uvedl, že působnost sporné dohody je širší než působnost žaloby pro porušení RU a že uvedená žaloba byla na dobu platnosti této dohody pouze přerušena, což vylučuje, aby uvedená dohoda spor ukončila.

77 V bodě 287 napadeného rozsudku Tribunál k odmítnutí argumentace navrhovatelek, podle které Komise s jistotou neprokázala, že skupina Alpharma bude mít úspěch ve věci v rámci případného sporu týkajícího se nových patentů na postupy společnosti Lundbeck, rozhodl, že není nikterak nezbytné, aby Komise s jistotou prokázala, že by skupina Alpharma uspěla, kdyby si zvolila cestu soudního sporu.

78 Pokud jde o výši platby provedené společností Lundbeck ve prospěch skupiny Alpharma, Tribunál v bodech 296 a 298 napadeného rozsudku zejména uvedl, že Komise správně poznamenala, že výše této platby byla spojena se zisky očekávanými skupinou Alpharma a že tato částka představovala pro tuto skupinu jistý zisk, zatímco zisk, který mohl vyplývat ze vstupu na trh, byl nahodilý.

79 V bodech 301 až 310 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že Komise právem postavila okolnosti projednávané věci na roveň okolnostem věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643).

80 V bodech 311 až 326 napadeného rozsudku Tribunál rovněž odmítl vyhovět argumentaci navrhovatelek, podle které sporná dohoda nemůže být kvalifikována jako „omezení z hlediska účelu“ v případě neexistence precedentu a z důvodu právní nejistoty spojené s tímto druhem dohod.

81 Za tímto účelem Tribunál nejprve v bodech 315 až 317 napadeného rozsudku připomněl judikaturu Soudního dvora týkající se použití práva hospodářské soutěže ve specifické oblasti práv duševního vlastnictví. Dále v bodě 318 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že jak společnost Lundbeck, tak skupina Alpharma si byly vědomy toho, že jejich chování bylo způsobilé přinejmenším vyvolat problémy z hlediska práva hospodářské soutěže. V bodech 319 a 320 až 325 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že není vyžadováno, aby tentýž druh dohod, jako je sporná dohoda, již byl Komisí odsouzen, aby sporná dohoda mohla být považována za „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“, a aby tisková zpráva KFST ze dne 28. ledna 2004 (dále jen „tisková zpráva KFST“), jíž se navrhovatelky dovolávají, nebyla v projednávané věci překážkou takové kvalifikace. Tribunál poté v bodě 326 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že „již v době uzavření sporné dohody bylo prokázáno, že majitel patentu nebyl oprávněn zaplatit potenciálního konkurenta, aby se vzdal více, či dokonce všech skutečných a konkrétních možností vstoupit na trh výměnou za částku zaplacenou uvedeným majitelem a stanovenou s přihlédnutím k zisku očekávanému tímto konkurentem v případě vstupu na trh“.

Argumentace účastníků řízení

82 V rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku směřujícího proti bodům 248 až 333 napadeného rozsudku mají navrhovatelky za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v rozporu s rozsudkem ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:2204) potvrdil, že sporná dohoda představuje „omezení z hlediska účelu“.

83 Zaprvé v bodech 57 a 58 tohoto rozsudku Soudní dvůr podle navrhovatelek uvádí, že kvalifikace jako „omezení z hlediska účelu“ vyžaduje silnou pravděpodobnost narušení hospodářské soutěže a že musí být posuzována restriktivně, jelikož zbavuje žalované základních procesních záruk, a nemůže vést k zákazu dohod, které se mohou jevit jako prosoutěžní. V projednávané věci navrhovatelky kritizují bod 287 napadeného rozsudku, ve kterém Tribunál vyvodil ze skutečnosti, že skupina Alpharma byla potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck, čemuž tak podle nich není, skutečnost, že bylo vysoce pravděpodobné, že sporná dohoda mohla omezit hospodářskou soutěž. I za předpokladu, že by skupina Alpharma byla potenciálním konkurentem společnosti Lundbeck, to umožnilo podle navrhovatelek vyvodit nikoli to, že bylo vysoce pravděpodobné, že sporná dohoda mohla omezit hospodářskou soutěž, ale pouze to, že bylo možné, že omezí hospodářskou soutěž.

84 V tomto ohledu navrhovatelky tvrdí, že bylo nezbytné stanovit „hypotetický srovnávací scénář“, a sice určit, co by se stalo v případě neexistence sporné dohody. K dokázání, že bylo velmi pravděpodobné, že sporná dohoda mohla vyvolat negativní účinky na hospodářskou soutěž, tak Komise podle navrhovatelek měla prokázat, že by v případě neexistence sporné dohody bylo velmi pravděpodobné, že by skupina Alpharma uspěla v rámci sporu týkajícího se nových patentů na postupy společnosti Lundbeck nebo že by uzavřela méně omezující dohodu než je sporná dohoda, která by jí umožnila vstoupit na trh dříve. I kdyby se však připustilo, že skupina Alpharma měla šance na úspěch předvídané společností Lundbeck – tedy 50 % až 60 %, že patent společnosti Lundbeck na krystalizaci, co se týče zrušeného Spojeného království, bude zrušen – neumožňovalo to dle navrhovatelek mít za to, že bylo vysoce pravděpodobné, že sporná dohoda může omezit hospodářskou soutěž, a to tím spíše že skupina Alpharma odhalila se zpožděním porušující povahu jejího přípravku, jak vyplývá z bodů 119 až 121 napadeného rozsudku.

85 Kromě toho podle navrhovatelek hraničí řešení zvolené Tribunálem téměř s absurditou, pokud by se následně prokázáno, že nové patenty na postupy společnosti Lundbeck jsou platné. Dotčené dohody by totiž podle jejich názorů nadále představovaly omezení z hlediska účelu, i kdyby byl dotčený patent později považován za platný a prodej výrobků porušujících práva za protiprávní.

86 Zadruhé navrhovatelky tvrdí, že v rozsudku ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), Soudní dvůr zdůraznil význam nabyté zkušenosti, pokud jde o druhy dohod obdobných sporné dohodě. V bodech 311 až 326 napadeného rozsudku přitom Tribunál podle navrhovatelek nesprávně odmítl argument, podle kterého bylo nevhodné kvalifikovat spornou dohodu jako „omezení z hlediska účelu“ při neexistenci zkušeností v oblasti dohod o smírném narovnání patentových sporů, které stanoví obrácené platby. Nejen že Tribunál tímto podle navrhovatelek popřel jakoukoliv specifičnost sporné dohody ve vztahu k evropské rozhodovací a soudní praxi týkající se práva hospodářské soutěže v souvislosti s právy duševního vlastnictví, ale ani nezohlednil široce sdílené názory právní nauky k tomuto druhu dohod. Navrhovatelky navíc tvrdí, že Tribunál nemohl v bodě 318 napadeného rozsudku vyvodit, že sporná dohoda představuje „omezení z hlediska účelu“ z toho důvodu, že společnost Lundbeck a skupina Alpharma si byly vědomy toho, že jejich dohoda může způsobit problémy z hlediska práva hospodářské soutěže nebo že byla předmětem právního poradenství za účelem získání stanoviska. Stejně tak navrhovatelky tvrdí, že Tribunál v bodě 319 napadeného rozsudku, aniž porušil požadavek restriktivního výkladu pojmu „omezení z hlediska účelu“, nemohl mít za to, že zkušenost týkající se obecné formy koluze umožňuje použít tuto kvalifikaci v projednávané věci s ohledem na zvláštnost dohod o smírném narovnání sporů v oblasti patentů, které stanoví obrácené platby, které se nacházejí v rámci systému práva hospodářské soutěže a patentového práva a ostatně jsou jasně odlišné od dohod o smírném narovnání v oblasti patentů, které jsou uvedeny v rozsudku ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), citovaném v bodech 301 až 310 napadeného rozsudku. Sporná dohoda by totiž mohla být vysvětlena legitimní vůlí společnosti Lundbeck chránit se proti vstupu na její trh s léčivými přípravky a následkům, které z ní vyplývají, jakož i legitimní vůlí skupiny Alpharma vyhnout se finančním a právním důsledkům jejího vstupu na trh, jejichž protiprávnost byla zjištěna opožděně, a spravovat významnou zásobu přípravků porušujících práva. Navrhovatelky dále kritizují Tribunál za to, že v bodech 320, 321 a 325 napadeného rozsudku nezohlednil tiskovou zprávu KFST, podle které se dotčené dohody nacházely v „šedé zóně práva“, jakož i pochybnosti Komise týkající se kvalifikace těchto dohod, což odůvodňuje odvětvové šetření, na jehož konci se domnívala, že takové dohody musí být předmětem přezkumu případ od případu s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem. Takové skutečnosti přitom podle navrhovatelek neumožňují dospět k závěru, jak to učinil Tribunál v bodě 326 napadeného rozsudku, že sporná dohoda může být kvalifikována jako „omezení z hlediska účelu“.

87 V rámci jejich čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku, který směřuje proti bodům 160 až 247 napadeného rozsudku, navrhovatelky tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení a porušil zásadu presumpce neviny, když nepřezkoumal, zda Komise prokázala svá tvrzení, podle kterých jednak omezení stanovené ve sporné dohodě překračovalo rámec nových patentů na

postupy společnosti Lundbeck a jednak se skupina Alpharma smluvně zavázala neprodávat citalopram vyrobený podle postupu, který neporušoval tyto patenty, což však navrhovatelky tvrdí v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku. Tím Tribunál v bodě 162 napadeného rozsudku zbavil podle navrhovatelek Komisi důkazního břemene, které nese, a tudíž toto důkazní břemeno přenesl, když v bodech 162 až 243 tohoto rozsudku uložil navrhovatelkám, aby prokázaly, že neexistuje omezení prodeje citalopramu neporušujícího práva.

Závěry Soudního dvora

88 Úvodem je třeba uvést, že navrhovatelky svým čtvrtým důvodem kasačního opravného prostředku Tribunálu vytýkají, že porušil zásadu presumpce neviny a přenesl důkazní břemeno tím, že zamítl jejich první žalobní důvod uplatněný na podporu jejich žaloby na neplatnost, vycházející ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o výklad dosahu sporné dohody ze strany Komise.

89 V tomto ohledu z bodu 157 napadeného rozsudku vyplývá, že navrhovatelky v rámci tohoto prvního žalobního důvodu tvrdily, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že měla za to, že se skupina Alpharma spornou dohodou zavázala neprodávat žádný generický citalopram během relevantního období, jelikož Komise neměla k dispozici důkazy v tomto smyslu.

90 Z bodů 244 až 247 napadeného rozsudku rovněž vyplývá, že Tribunál měl za to, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že doslovný, kontextuální a teleologický výklad sporné dohody umožňuje dospět k závěru, že povinnosti, které skupina Alpharma přijala na základě bodu 1.1 této dohody, nebyly omezeny na citalopram produkovaný podle postupů, u nichž tato skupina a společnost Lundbeck připustily, že porušovaly nové patenty na postupy společnosti Lundbeck, přičemž v bodech 162 až 243 uvedeného rozsudku odmítl postupně všechny argumenty navrhovatelek týkající se znění sporné dohody, okolností, za nichž byla uzavřena, jakož i událostí, které nastaly po této dohodě.

91 V rámci čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku se tedy navrhovatelky omezují na to, že navrhují Soudnímu dvoru, aby znovu posoudil všechny skutkové okolnosti a důkazy předložené Tribunálu, pokud jde o dosah sporné dohody.

92 V tomto ohledu z článku 256 SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie vyplývá, že se kasační opravný prostředek omezuje na právní otázky. Pouze Tribunál je tedy příslušný ke zjištění a posouzení relevantních skutkových okolností, jakož i k posouzení důkazů. Posouzení tohoto skutkového stavu a těchto důkazů tedy nepředstavuje, s výhradou případu, kdy by došlo k jejich zkreslení, právní otázku, která jako taková podléhá přezkumu Soudního dvora v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.

93 Navrhovatelky přitom nijak netvrdily ani *a fortiori* neprokázaly zkreslení skutkových okolností či důkazů ze strany Tribunálu.

94 Kromě toho skutečnost, že Tribunál nepřijal jejich argumentaci, znamená nikoliv to, jak tvrdí navrhovatelky, že porušil zásadu presumpce neviny nebo že na ně přenesl důkazní břemeno, nýbrž pouze to, že měl za to, že jimi předložené argumenty nebyly dostatečně přesvědčivé.

95 V důsledku toho musí být čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku odmítnut jako nepřípustný.

96 Pokud jde o třetí důvod kasačního opravného prostředku, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již měl příležitost upřesnit, jak uvedl Tribunál v bodech 252 až 254, jakož i v bodě 256 napadeného rozsudku, že pojem „omezení z hlediska účelu“ musí být vykládán restriktivně a lze jej použít pouze na určité kartelové dohody mezi podniky, jež samy o sobě a vzhledem k obsahu jejich ustanovení, cílům, ke kterým směřují, jakož i k hospodářskému a právnímu kontextu, do kterého spadají, vykazují

dostatečný stupeň škodlivosti z hlediska hospodářské soutěže, aby tak bylo možné mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný, jelikož některé formy koordinace mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67 a citovaná judikatura].

97 Pokud jde o podobné dohody o smírném narovnání sporů týkajících se patentu na výrobní postup účinné látky, která se stala volnou, uzavřené mezi výrobcem originálních léčivých přípravků a několika výrobci generických léčivých přípravků, jejichž účinkem bylo odložit vstup generických léčivých přípravků na trh výměnou za převody peněžních nebo nepeněžních hodnot od výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobců generických léčivých přípravků, Soudní dvůr rozhodl, že takové dohody nelze ve všech případech považovat za „omezení z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85].

98 Kvalifikace jako „omezení z hlediska účelu“ však musí být přijata, pokud z přezkumu dotčené dohody o smírném narovnání vyplývá, že převody hodnot stanovených touto dohodou lze vysvětlit pouze obchodním zájmem jak majitele patentu, tak údajného porušovatele na tom, aby nesoutěžili na základě výkonnosti, jelikož dohody, kterými konkurenti vědomě nahrazují rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi nimi, zjevně spadají pod kvalifikaci „omezení z hlediska účelu“ [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 83 a 87].

99 Pro účely tohoto přezkumu je třeba v každém jednotlivém případě posoudit, zda čistý kladný zůstatek převodů hodnot výrobce originálních léčivých přípravků ve prospěch výrobce generických léčivých přípravků byl dostatečně významný k tomu, aby tohoto výrobce skutečně pobízel k tomu, aby upustil od vstupu na dotčený trh, a tudíž nekonkuroval výrobci originálních léčivých přípravků na základě výkonnosti, aniž by bylo vyžadováno, aby tento čistý kladný zůstatek byl nutně vyšší než zisk, kterého by tento výrobce generických léčivých přípravků dosáhl, kdyby měl úspěch v patentovém řízení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 93 a 94].

100 V projednávané věci z napadeného rozsudku, a zejména z jeho bodů 261, 263, 268, 296, 298 a 326 nejprve vyplývá, že sporná dohoda stanovila závazek skupiny Alpharma nevstoupit na trh během doby platnosti této dohody výměnou za platby uskutečněné v její prospěch společností Lundbeck, jejichž výše byla spojena se zisky očekávanými skupinou Alpharma. Tribunál rovněž uvedl, že i kdyby tato částka musela být upravena na částku nižší, než je částka 10 milionů USD stanovená Komisí, pro skupinu Alpharma by nicméně představovala jistý zisk, jelikož zisk, který by mohl vyplývat z jejího vstupu na trh, byl nejistý.

101 V bodech 278 a 279 napadeného rozsudku měl Tribunál dále za to, že sporná dohoda měla širší dosah, než jaký byl dosah žaloby pro porušení práv RU, která se týkala specificky tablet, které skupina Alpharma již obdržela nebo objednala, a která byla ostatně pouze přerušena spornou dohodou, což potvrzuje prohlášení společnosti Lundbeck uvedené ve sporném rozhodnutí, podle kterého tato dohoda neukončuje spor.

102 Tribunál se tedy ztotožňuje s posouzením provedeným Komisí ve sporném rozhodnutí a připomenutým v bodě 262 napadeného rozsudku, podle kterého sporná dohoda v podstatě přeměnila nejistotu ohledně výsledku soudních řízení týkajících se nových patentů na postupy společnosti Lundbeck v jistotu, že skupina Alpharma nevstoupí na trh, i když tato dohoda byla uzavřena nikoliv v návaznosti na analýzu přínosů dotčených patentů na postupy ze strany této skupiny, nýbrž spíše z důvodu výše stanovené obrácené platby, která skupina Alpharma motivovala k tomu, aby nepokračovala ve svém úsilí o vstup na trh.

103 Vzhledem k tomu a aniž je třeba určit, zda Tribunál mohl právem v bodech 301 až 310 napadeného rozsudku postavit spornou dohodu naroveň dohodám dotčeným ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), je třeba mít za to, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že sporná dohoda spadá pod kvalifikaci „omezení z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

104 Tento závěr nemůže být zpochybněn argumenty předloženými navrhovatelkami.

105 Zaprvé navrhovatelky nemohou Tribunálu důvodně vytýkat, že v bodě 287 napadeného rozsudku nerozhodl, že Komise byla povinna objektivně posoudit skutečnou šanci skupiny Alpharma na úspěch v případě sporů týkajících se nových patentů na postupy společnosti Lundbeck.

106 V tomto ohledu, jak vyplývá z bodu 60 rozsudku vyhlášeného dnešního dne ve věci C-591/16 P, Lundeck v. Komise, a z bodu 80 rozsudku vyhlášeného tohoto dne ve věci C-588/16 P, Generics (UK) v. Komise, podobně jako z posouzení toho, zda jsou případně strany dohody o smírném narovnání, jako je sporná dohoda, potenciálními konkurenty [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 50], posouzení síly dotčených patentů na postupy jako šance na úspěch jedné nebo druhé strany dotčené dohody o smírném narovnání není relevantní pro účely kvalifikace této dohody jako „omezení z hlediska účelu“, pokud bylo prokázáno, jak v podstatě vyplývá z bodu 346 napadeného rozsudku, že výrobce generických léčivých přípravků k odkladu vstupu na trh přiměla vyhlídka převodu hodnoty od výrobce originálních léčivých přípravků [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 89].

107 Kvalifikace sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu“ totiž závisí pouze na tom, zda strany této dohody vědomě nahradily rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi sebou, jak vyplývá z bodu 98 tohoto rozsudku.

108 Zadruhé navrhovatelky nemohou Tribunálu vytýkat ani to, že přijal kvalifikaci sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu“, ačkoli tato dohoda odpovídala legitimním obavám ze strany skupiny Alpharma, tak společnosti Lundbeck v tom smyslu, že umožňovala této skupině vyhnout se finančním a právním důsledkům protiprávního vstupu na trh, jakož i správě významné zásoby přípravků porušujících práva, a společnosti Lundbeck se zabezpečit proti asymetrii rizik existujících mezi majitelem patentů a výrobci původních léčivých přípravků.

109 Jak již Tribunál právem rozhodl v bodech 277 a 317 napadeného rozsudku, dohoda jednak není vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze z toho důvodu, že se týká patentu nebo že má za cíl smírné urovnání sporu v oblasti patentů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. září 1988, Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, EU:C:1988:448, bod 15), a jednak může být považována za dohodu s omezujícím účelem i tehdy, pokud omezení hospodářské soutěže není jejím jediným účelem, ale sleduje také jiné legitimní cíle (rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).

110 Navíc ani okolnost, že přijetí protisoutěžního jednání se může zdát pro podnik jako nejvýnosnější nebo nejméně rizikové řešení, nemůže vyloučit kvalifikaci jako „omezení z hlediska účelu“.

111 Konkrétně již měl Soudní dvůr příležitost odmítnout kvalifikaci takových dohod, jako je sporná dohoda, jako „omezení z hlediska účelu“ z důvodů spočívajících v tom, že náhrada škody, kterou mohou uplatňovat výrobci originálních léčivých přípravků v případě protiprávního vstupu generických léčivých přípravků na trh, je často mnohem nižší než škody, které utrpěli tito výrobci, jelikož je věcí veřejnoprávních orgánů, a nikoli soukromých podniků, aby zajistily dodržování právních předpisů [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 88].

112 Zájmy uvedené navrhovatelkami tudíž neumožňují, aby dohoda, u níž bylo v bodě 103 tohoto rozsudku konstatováno, že vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti z hlediska hospodářské soutěže, mohla být kvalifikována jako „omezení z hlediska účelu“, aby se této kvalifikaci vyhnula.

113 Zatřetí navrhovatelky nemohou právem vytýkat Tribunálu, že připustil protisoutěžní cíl sporné dohody, aniž provedl přezkum „hypotetického srovnávacího scénáře“.

114 Jak totiž vyplývá z bodu 139 rozsudku vydaného dnešního dne ve věci C-591/16 P, Lundbeck v. Komise, tento přezkum umožňuje posoudit účinky koluzivního jednání z hlediska článku 101 SFEU, pokud analýza uvedeného jednání neodhalí dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, který by mohl umožnit jeho kvalifikaci jako „omezení z hlediska účelu“ [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 115 a 118, jakož i citovaná judikatura].

115 V důsledku toho, jak Soudní dvůr rozhodl v rozsudku vydaném dnešního dne ve věci C-591/16 P, Lundbeck v. Komise (bod 140), aniž došlo k popření jasného rozlišení existujícího mezi pojmy „omezení z hlediska účelu“ a „omezení z hlediska důsledku“ vyplývajícího ze samotného znění čl. 101 odst. 1 SFEU [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 63], přezkum „hypotetického srovnávacího scénáře“, jehož cílem je prokázat účinky určitého koluzivního jednání, nelze ukládat pro účely kvalifikace koluzivního jednání jako „omezení hlediska účelu“.

116 Kromě toho, jak vyplývá z rozsudku vydaného dnešního dne ve věci C-601/16 P, Arrow Group a Arrow Generics v. Komise (bod 86), posouzení, které je třeba provést v souladu s body 98 a 99 tohoto rozsudku za účelem určení, zda taková dohoda, jako je sporná dohoda, spadá pod kvalifikaci „omezení z hlediska účelu“, nemá v žádném případě za cíl identifikovat a kvantifikovat protisoutěžní účinky jednání, ale pouze určit objektivní závažnost tohoto jednání, která právě může odůvodnit, že jeho účinky nemusí být posouzeny.

117 Jak je uvedeno v bodě 131 rozsudku vyhlášeného dnešního dne ve věci C-591/16 P, Lundbeck v. Komise, a v bodě 87 rozsudku vyhlášeného dnešního dne ve věci C-601/16 P, Arrow Group a Arrow Generics v. Komise, skutečnost, že toto posouzení musí být provedeno v případě potřeby na základě podrobné analýzy dotčené dohody a zejména motivačního účinku převodů hodnot, které stanoví, ale rovněž jejích cílů, jakož i hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá, neznamená ani posouzení protisoutěžních účinků této dohody na trhu. Předpokládá pouze provedení celkového a pečlivého posouzení samotných komplexních dohod nejen za účelem vyloučení kvalifikace „omezení z hlediska účelu“, pokud se objeví pochybnost ohledně dostatečné škodlivosti pro hospodářskou soutěž, ale rovněž vyhnutí se tomu, aby dohody unikly téže kvalifikaci pouze z důvodu jejich komplexnosti, a i když by analýza těchto dohod ukázala, že objektivně vykazují dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž.

118 Začtvrté se navrhovatelky nemohou užitečně dovolávat skutečnosti, že zkušenost vyžadovaná judikaturou za účelem kvalifikace sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu“ v projednávané věci chybí.

119 V tomto ohledu, jak právem uvedl Tribunál v bodě 319 napadeného rozsudku, není nikterak vyžadováno, aby tentýž druh dohod byl již Komisí odsouzen, aby tato dohoda mohla být považována za omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, a to i když zasahuje do specifické oblasti, jako je oblast práv duševního vlastnictví.

120 Pro účely kvalifikace dané dohody jako „omezení z hlediska účelu“ mají význam pouze její charakteristické rysy [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85], ze kterých je třeba odvodit případnou konkrétní škodlivost pro hospodářskou soutěž, je-li to nutné po podrobné analýze této dohody, jejích cílů a hospodářského a právního kontextu, jehož je součástí.

121 Sporná dohoda, která umožnila oddálit vstup skupiny Alpharma na trh a byla doprovázena platbami provedenými společností Lundbeck ve prospěch této skupiny, které svým významem daly této skupině podnět k tomu, aby nepokračovala v úsilí vstoupit na trh, přitom patří do této kategorie jednání vykazujících zvláštní škodlivost pro hospodářskou soutěž.

122 Zapáté navrhovatelky nemohou právem kritizovat Tribunál za to, že se domníval, že tisková zpráva KFST nebránila tomu, aby byla sporná dohoda kvalifikována jako „omezení z hlediska účelu“.

123 Jak totiž uvedl Tribunál v bodech 320 až 324 napadeného rozsudku, i když tato zpráva zmiňuje stanovisko Komise k protisoutěžní povaze dotčených dohod, byl tento postoj, kromě skutečnosti, že byl vyjádřen až po předběžném posouzení, vyjádřen nikoli ve sdělení pocházejícím přímo od Komise nebo jejích útvarů, ale ve sdělení vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, které nemohlo vyvolat u podniků legitimní očekávání, že jejich jednání neporušuje článek 101 SFEU.

124 Navíc z týchž bodů napadeného rozsudku vyplývá, že KFST v uvedené zprávě uvedl, že zmíněné stanovisko Komise vychází zejména z významu plateb provedených společností Lundbeck a všechny dohody, jejichž cílem je koupit vyloučení konkurenta z trhu, jsou protisoutěžní.

125 S ohledem na tato zjištění tedy Tribunál mohl v bodě 326 napadeného rozsudku právem konstatovat kvalifikaci sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu“ navzdory tiskové zprávě KFST.

126 Zašesté navrhovatelky Tribunálu neprávem vytýkají, že v bodě 318 napadeného rozsudku zohlednil skutečnost, že si skupina Alpharma a společnost Lundbeck byly vědomy toho, že sporná dohoda mohla způsobit problémy z hlediska práva hospodářské soutěže, a skutečnost, že tato dohoda byla předmětem právní konzultace za účelem stanoviska, jakožto skutečnosti odůvodňující kvalifikaci této dohody jako „omezení z hlediska účelu“.

127 Tento argument se totiž opírá o nesprávný výklad bodu 318 napadeného rozsudku. Úvaha uvedená v tomto bodě Tribunálem je součástí jeho přezkumu argumentace navrhovatelek vycházející z údajné právní nejistoty, pokud jde o protisoutěžní povahu takových dohod, jako je sporná dohoda. Tribunál se v něm v podstatě omezil na konstatování, že navzdory údajné právní nejistotě si jak společnost Lundbeck, tak skupina Alpharma byly vědomy skutečnosti, že jejich chování mohlo přinejmenším způsobit problémy z hlediska práva hospodářské soutěže.

128 S ohledem na výše uvedené musí být třetí důvod kasačního opravného prostředku odmítnut jako nepřípustný a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

K pátému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

129 V rámci pátého žalobního důvodu vzneseného v rámci jejich žaloby na neplatnost navrhovatelky tvrdily, že Komise porušila jejich právo na obhajobu tím, že je v přiměřené lhůtě neinformovala o existenci šetření, které se jich týkalo, a o námitkách vůči nim, což vedlo k tomu, že neměly k dispozici důkazy ve svůj prospěch.

130 K zamítnutí tohoto žalobního důvodu Tribunál v bodech 353 až 358 napadeného rozsudku připomněl judikaturu týkající se dodržení přiměřené lhůty v rámci správního řízení v oblasti politiky hospodářské soutěže, jakož i způsoby prokázání zásahu do práva na obhajobu z důvodu nedodržení této lhůty, přičemž připomněl zejména body 42, 43 a 54 rozsudku ze dne 21. září 2006, Technische Unie v. Komise (C-113/04 P, EU:C:2006:593), jakož i body 118 a 120 až 122 rozsudku ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190).

131 V bodech 360 a 361 napadeného rozsudku Tribunál nejprve rozhodl, že ani první, ani druhá fáze správního řízení, které vedlo k přijetí sporného rozhodnutí, nepřekročila přiměřenou délku trvání.

132 Dále v bodě 362 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že „v rozsahu, v němž žalobkyně svůj žalobní důvod opírají o datum, ke kterému se Komise poprvé dozvěděla o sporné dohodě, aby prokázaly, že Komise porušila svou povinnost přijmout rozhodnutí v přiměřené lhůtě a porušila tak jejich právo na obhajobu, je třeba zdůraznit, že takový přístup nijak nesleduje judikatura, která za rozhodné považuje datum prvních opatření, která implikují výtku, že došlo k protiprávnímu jednání“.

133 Konečně, aby vyloučil jakékoli porušení přiměřené délky správního řízení, uvedl Tribunál v bodech 367 až 371 napadeného rozsudku následující:

„367 […] je třeba uvést, že žalobkyně se omezují na uplatnění ztráty tří kategorií dokumentů, a sice návrhů a komentářů týkajících se sporné dohody, například návrhu uvedeného v e-mailu [spolupracovníka skupiny Alpharma] ze dne 20. února 2002, plánů činnosti týkajících se citalopramu a dokumentů jejich externího poradce.

368 V tomto ohledu i za předpokladu, že by žalobkyně svými tvrzeními splnily podmínky přesnosti a specifičnosti vyžadované judikaturou připomenutou v bodě 357 [napadeného rozsudku], je třeba konstatovat, že s ohledem na tiskovou zprávu KFST a sektorové šetření zahájené Komisí měl s řádnou péčí postupující podnik uchovat veškeré užitečné dokumenty k zajištění své obhajoby v rámci případného řízení o porušení práva hospodářské soutěže, a to přinejmenším do uplynutí maximální doby promlčení stanovené unijním právem (viz bod 363 [napadeného rozsudku]).

369 Řádná péče je přitom jednou z podmínek vyžadovaných judikaturou (viz bod 358 [napadeného rozsudku]), aby se účastník řízení mohl užitečně dovolávat porušení svých práv na obhajobu z důvodu údajně nepřiměřené délky řízení.

370 Vzhledem k tomu, že žalobkyně nevysvětlily výskyt zvláštních a jiných událostí než pouhé uplynutí času k odůvodnění ztráty dotčených dokumentů, nelze jejich argument přijmout.

371 Pokud jde konkrétně o dokumenty externího poradce skupiny Alpharma, které tento zničil v roce 2007 v souladu s právní úpravou dánské advokátní komory, je třeba poznamenat, že žalobkyně nepředložily další upřesnění ohledně této právní úpravy a že si v každém případě, pokud by postupovaly s řádnou péčí, mohly kopie těchto dokumentů uchovat samy.“

Argumentace účastníků řízení

134 V rámci pátého důvodu kasačního opravného prostředku, který směřuje proti bodům 361 až 364 a 366 až 371 napadeného rozsudku, navrhovatelky tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při posuzování doby trvání šetření a porušil jejich právo na obhajobu v rozporu s bodem 341 rozsudku ze dne 15. července 2015, SLM a Ori Martin v. Komise (T-389/10 a T-419/10, EU:T:2015:513). Tribunál podle navrhovatelek nesprávně zohlednil pouze období, které plynulo poté, co byla skupině Alpharma oznámena opatření uvádějící, že je jí vytýkáno protiprávní jednání, a sice rok 2010 pro společnost Alpharma LLC a rok 2011 pro společnost Xellia, a nikoli datum, kdy Komise

obdržela informace o protiprávním jednání, a sice říjen 2003, který odpovídá datu, kdy KFST poskytl Komisi informace týkající se dotčených dohod. Tribunál tak podle navrhovatelek nerozhodl, že Komise byla povinna uvést důvody, proč tato doba trvání nebyla nepřiměřená. Kromě toho Tribunál podle jejich názoru neprávem uložil skupině Alpharma zvýšenou povinnost uchovávat dokumenty za období předcházející okamžiku, kdy byla informována o šetření, které se jí týkalo, v rozporu s rozsudkem ze dne 16. června 2011, Heineken Nederland a Heineken v. Komise (T-240/07, EU:T:2011:284, bod 301). Tribunál podle navrhovatelek zejména nemohl mít za to, že skupina Alpharma byla vázána takovou povinností z důvodu, že Komise šetřila činnosti společnosti Lundbeck a zahájila odvětvové šetření, jestliže nebylo prokázáno, že tato skupina o těchto šetřeních věděla.

Závěry Soudního dvora

135 Pátý důvod kasačního opravného prostředku se v podstatě skládá ze dvou částí.

136 V první části navrhovatelky zpochybňují datum, které Tribunál stanovil jako začátek řízení zahájeného Komisí, které vedlo ke spornému rozhodnutí pro účely posouzení přiměřenosti doby trvání tohoto řízení.

137 Druhou částí tohoto důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelky kritizují Tribunál za to, že odmítl konstatovat porušení jejich práva na obhajobu z důvodu nepřiměřené délky uvedeného řízení proto, že nesplnily svou povinnost řádné péče, která je měla vést k uchování všech dokumentů užitečných k zajištění jejich obhajoby v rámci téhož řízení.

138 Pokud jde o první část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba uvést, jak připomněl Tribunál v bodě 356 napadeného rozsudku, že pro účely uplatnění zásady přiměřené lhůty musí být provedeno rozlišení mezi dvěma fázemi správního řízení vedeného Komisí, a sice fází šetření předcházející oznámení námitek a fází odpovídající zbývající části správního řízení, přičemž první fáze se týká prvních opatření přijatých Komisí, která implikují výtku určenou podniku, že se dopustil protiprávního jednání až do doby oznámení námitek, a druhá fáze zahrnuje dobu od tohoto oznámení námitek až do konečného rozhodnutí přijatého Komisí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. září 2006, Technische Unie v. Komise, C-113/04 P, EU:C:2006:593, body 42 a 43).

139 V projednávané věci z bodů 359 a 361 napadeného rozsudku vyplývá, že první opatření zahrnující výtku Komise určenou společnosti Zoetis, nyní společnosti Alpharma LLC, bylo přijato dne 19. března 2010, a společnosti Xellia dne 14. března 2011. Navrhovatelky přitom netvrdí ani *a fortiori* neprokazují, že by tato data vyplývala ze zkreslení skutkových okolností, mimo jiné vzhledem k tomu, že by informace, které Komise přijala od KFST v říjnu 2003 a týkaly se dotčených dohod, nebo že by jakýkoliv pozdější krok Komise uvedený v bodě 359 napadeného rozsudku zahrnovaly výtku Komise vůči skupině Alpharma.

140 Tribunál tedy mohl, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, v bodě 361 napadeného rozsudku rozhodnout, že první fáze řízení týkajícího se společnosti Zoetis začala dne 19. března 2010 a společnosti Xellia dne 14. března 2011.

141 Pokud jde o druhou část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba uvést, že Tribunál ze dvou důvodů odmítl vyhovět tvrzením navrhovatelek vycházejícím z porušení jejich práva na obhajobu z důvodu značně dlouhé doby mezi uzavřením sporné dohody a přijetím sporného rozhodnutí, která je vedla k tomu, že nemohly dohledat určité dokumenty, které považovaly za určující pro jejich obhajobu.

142 Zaprvé v bodě 367 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že navrhovatelky pouze uplatnily ztrátu tří kategorií dokumentů, a sice návrhů a komentářů týkajících se sporné dohody, například návrhu uvedeného v e-mailu spolupracovníka skupiny Alpharma ze dne 20. února 2002, plánů činnosti

týkajících se citalopramu a dokumentů externího poradce této skupiny. Zadruhé měl Tribunál v bodě 370 tohoto rozsudku za to, že navrhovatelky neposkytují vysvětlení, pokud jde o výskyt jiných zvláštních událostí než pouhého uplynutí času, aby odůvodnily ztrátu dotčených dokumentů. Zatřetí měl Tribunál v bodě 371 napadeného rozsudku za to, že pokud jde o dokumenty externího poradce skupiny Alpharma, které tento zničil v roce 2007 v souladu s právní úpravou dánské advokátní komory, navrhovatelky nepředložily další upřesnění ohledně této právní úpravy, a že si v každém případě, pokud by postupovaly s řádnou péčí, mohly samy uchovat kopie těchto dokumentů.

143 Tribunál měl v bodech 368 a 369 napadeného rozsudku za to, že navrhovatelky nemohly uplatnit porušení jejich práva na obhajobu z důvodu údajně nepřiměřené délky řízení, jelikož nesplnily svou povinnost řádné péče, jak byla připomenuta v rozsudku ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, body 120 až 122), citovaném v bodě 358 napadeného rozsudku. V tomto ohledu měl Tribunál za to, že s ohledem na tiskovou zprávu KFST a sektorové šetření zahájené Komisí si s řádnou péčí postupující podnik měl uchovat veškeré dokumenty užitečné k zajištění své obhajoby v rámci případného řízení pro porušení práva hospodářské soutěže, a to přinejmenším do uplynutí maximální promlčecí lhůty stanovené unijním právem.

144 Pokud jde o druhý důvod uplatněný Tribunálem, je třeba uvést, že v bodech 368 a 369 napadeného rozsudku Tribunál uplatnil judikaturu, která nesouvisí s výtkou navrhovatelek, a z tohoto důvodu jim ukládá povinnost řádné péče vyplývající z judikatury, která se nepoužije na situaci, v níž se nacházely.

145 I když Tribunál v bodě 361 napadeného rozsudku právem konstatoval, že správní řízení bylo zahájeno vůči společnosti Zoetis dne 19. března 2010 a vůči společnosti Xellia dne 14. března 2011 a nebylo nepřiměřeně dlouhé, a i když navrhovatelky vytýkaly Komisi, jak vyplývá z bodu 349 napadeného rozsudku a jejich žaloby na neplatnost, že byly informovány o řízení, které Komise zahájila v prosinci 2003 a které se týkalo dotčených dohod, až osm či devět let po jeho zahájení, což je vedlo k tomu, že již nemohly shromažďovat důkazy užitečné pro jejich obhajobu, Tribunál přímo použil judikaturu týkající se porušení práv na obhajobu z důvodu nepřiměřené délky první fáze správního řízení prováděného Komisí, a zejména body 43, 54 a 60 až 71 rozsudku ze dne 21. září 2006, Technische Unie v.Komise (C-113/04 P, EU:C:2006:593), jakož i body 118 až 122 rozsudku ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Lucembursko a další (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190), uvedené v bodech 357, 358, 362 a 369 napadeného rozsudku.

146 Tribunál tak, a i když nebyla zpochybněna délka správního řízení vedeného Komisí, měl v bodech 368 a 369 napadeného rozsudku za to, že je na něm, aby se pro účely posouzení porušení práva na obhajobu společností Zoetis a Xellia ujistil, že tyto společnosti skutečně splnily svou povinnost řádné péče, která je v souladu s rozsudky citovanými v předchozím bodě uložena každému podniku, který byl informován o zahájení řízení, které je proti němu vedeno.

147 I když tedy navrhovatelky Komisi vytýkaly, že nezahájila dostatečně brzy správní řízení vůči společnostem Zoetis a Xellia, což vedlo k porušení jejich práva na obhajobu, Tribunál vůči nim uplatnil povinnost řádné péče vyplývající z judikatury použitelné pouze na období po zahájení správního řízení ze strany Komise.

148 Tribunál se tudíž, jak právem tvrdí navrhovatelky, dopustil nesprávného právního posouzení.

149 Došlo-li v odůvodnění rozhodnutí Tribunálu k porušení unijního práva, avšak je patrné, že jeho výrok je opodstatněný z jiných právních důvodů, nemůže takové porušení vést ke zrušení tohoto rozhodnutí a je třeba nahradit odůvodnění (rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 48).

150 Tak je tomu v projednávaném případě.

151 Ačkoli Tribunál nemohl vůči navrhovatelkám uplatnit povinnost řádné péče použitelnou na podniky nacházející se v odlišné situaci, než je situace dotčená v rozsudcích citovaných v bodě 145 tohoto rozsudku, nic to nemění na tom, že přinejmenším v projednávaném případě vůči nim Tribunál mohl uplatnit zvláštní povinnost obezřetnosti, která jim ukládá dbát na to, aby v jejich účetnictví nebo archivech zůstaly řádně zachovány informace umožňující vyhledat podrobnosti o jejich činnosti, aby zejména disponovaly nezbytnými důkazy v případě pozdějších správních úkonů či soudních kroků.

152 Zahájení šetření v odvětví dne 15. ledna 2008 na základě článku 17 nařízení č. 1/2003, jehož cílem bylo, jak v podstatě vyplývá z bodu 22 napadeného rozsudku, bodu 12 odůvodnění sporného rozhodnutí, jakož i bodů 3 až 5 odůvodnění rozhodnutí ze dne 15. ledna 2008, kterým se zahajuje šetření ve farmaceutickém odvětví, posoudit takové dohody uzavřené mezi farmaceutickými společnostmi, jako jsou dohody o smírném narovnání sporů týkajících se patentů na postupy, s cílem určit, zda porušují články 101 a 102 SFEU, představuje totiž jednak skutečnost, kterou výrobci generických léčivých přípravků, jako jsou společnosti Zoetis a Xellia, o nichž Tribunál v bodě 189 napadeného rozsudku uvedl, že byly ve farmaceutickém odvětví informovanými a zkušenými provozovateli, nemohli ignorovat, a jednak skutečnost, která by je měla vést k ochraně před ztrátou důkazů, které by jim mohly být užitečné v souvislosti s následným správním nebo soudním řízením, z důvodu uplynutí času.

153 Jak z přípravných prací na nařízení č. 1/2003, tak z čl. 17 odst. 1 prvního pododstavce tohoto nařízení totiž jasně vyplývá, že šetření v odvětví jsou nástrojem určeným k potvrzení domněnek o omezení hospodářské soutěže v odvětví dotčeném těmito šetřeními.

154 Pokud tak Komise zahájí taková šetření, musí podniky dotyčného odvětví, a zejména ty, které uzavřely dohody výslovně uvedené v rozhodnutí o zahájení dotčeného šetření, jak tomu bylo v případě společností Zoetis a Xellia, očekávat, že by v budoucnu mohla být případně vůči nim zahájena individuální řízení, a to tím spíše, že bod 8 odůvodnění rozhodnutí ze dne 15. ledna 2008, kterým se zahajuje šetření ve farmaceutickém odvětví, výslovně stanoví, že „[j]estliže šetření ve farmaceutickém odvětví odhalí možnou existenci protisoutěžních dohod nebo praktik nebo zneužití dominantního postavení, může […] Komise […] zvážit […][zahájení] šetření jednotlivých subjektů, které by mohlo vést k rozhodnutím podle [článku 101 nebo článku 102 SFEU]“.

155 Aniž je tedy třeba určit, zda společnosti Zoetis a Xellia věděly o tiskové zprávě KFST, je třeba mít s ohledem na výše uvedené a na skutečnost, že Komise zahájila dne 15. ledna 2008 šetření týkající se farmaceutického odvětví, tedy méně než čtyři a půl roku po uplynutí platnosti sporné dohody, za to, že navrhovatelky nemohou s úspěchem tvrdit, že zahájení správního řízení ze strany Komise vůči společnostem Zoetis a Xellia svým zpožděním porušilo jejich právo na obhajobu, a mělo by vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.

156 To musí platit tím spíše, že v bodě 371 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, aniž navrhovatelky tento bod v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku zpochybňují, že „[p]okud jde konkrétně o dokumenty externího poradce skupiny Alpharma, které tento zničil v roce 2007 [tedy před zahájením šetření odvětví ze strany Komise] v souladu s právní úpravou dánské advokátní komory, je třeba poznamenat, že žalobkyně nepředložily další upřesnění ohledně této právní úpravy a že si v každém případě, pokud by postupovaly s řádnou péčí, mohly kopie těchto dokumentů uchovat samy“.

157 S ohledem na předcházející úvahy je třeba pátý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

K šestému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

158 Šestým žalobním důvodem v rámci jejich žaloby na neplatnost navrhovatelky tvrdily, že Komise porušila zásadu zákazu diskriminace, jelikož uložila sankci, pokud jde o spornou dohodu, jak společnosti A. L. Industrier, mateřské společnosti skupiny Alpharma, a společnosti Xellia, dceřiné společnosti skupiny Alpharma, tak společnosti Alpharma LLC, prostřední mateřské společnosti skupiny Alpharma, zatímco, pokud jde o dohodu uzavřenou mezi společností Lundbeck, na straně jedné, a společností Merck KGaA a společností Generics (UK) Ltd, na straně druhé, uložila sankci pouze společnosti Merck, mateřské společnosti skupiny Merck, a společnosti Generics (UK), dceřiné společnosti skupiny Merck, s výjimkou společnosti Merck Generics Holding GmbH, prostřední mateřské společnosti skupiny Merck.

159 K zamítnutí tohoto žalobního důvodu Tribunál v bodech 387 až 392 napadeného rozsudku rozhodl takto:

„387 […] je třeba uvést, že během relevantního období tvořily společnosti Alpharma ApS, Alpharma Inc. a A. L. Industrier jediný podnik, zatímco v době přijetí [sporného] rozhodnutí tomu tak již nebylo. V tom okamžiku totiž společnost Xellia, která nahradila společnost Alpharma ApS, jejíž předchůdkyní byla společnost Alpharma Inc., a společnost A. L. Industrier patřily každá k různým podnikům, jak vyplývá z bodů 50 až 52 a 1269 až 1275 odůvodnění [sporného] rozhodnutí.

[…]

389 […] ze [sporného] rozhodnutí, zejména z bodů 43, 1275, 1284 a 1286 odůvodnění, jasně vyplývá, že Komise uvedla, že společnost A. L. Industrier, která ovládala společnost Alpharma Inc., tvořila s touto společností jediný podnik zahrnující i společnost Alpharma ApS. Žalobkyně ostatně nezpochybňují, že tyto tři společnosti tvořily při uzavření sporné dohody jediný podnik.

390 Pokud jde o skupinu Merck, ze [sporného] rozhodnutí (poznámka pod čarou č. 31) vyplývá, že společnost Generics (UK), která byla společností, jež podepsala se společností Lundbeck dvě dotčené dohody, byla v období, na které se tyto dohody vztahovaly, kontrolována společností Merck Generics Holding, která byla následně kontrolována společností Merck. Stejně tak [sporné] rozhodnutí uvádí, že společnost Generics (UK) byla v roce 2007 prodána jinému podniku, takže opustila skupinu Merck (bod 33 odůvodnění).

391 Naproti tomu z odpovědi Komise na otázku Tribunálu a z dokumentu, který při této příležitosti předložila, vyplývá, že v okamžiku přijetí [sporného] rozhodnutí byly společnosti Merck a Merck Generics Holding ještě součástí téhož podniku. Ačkoli, jak tvrdí žalobkyně, tato okolnost nebyla uvedena ve [sporném] rozhodnutí, je třeba konstatovat, že uvedený dokument je součástí správního spisu Komise, takže Komise jej měla k dispozici v okamžiku přijetí tohoto rozhodnutí.

392 Kromě toho je třeba poznamenat, že s ohledem na finanční situaci společnosti A. L. Industrier bylo zcela odůvodněné, že Komise měla společnost Zoetis za společně a nerozdílně odpovědnou za protiprávní jednání, kterého se dopustila společnost Xellia, jelikož jinak by byla povinna zaplatit téměř celou pokutu související s protiprávním jednáním skupiny Alpharma pouze společnost Xellia, což by učinilo zaplacení této pokuty méně jistým. Naproti tomu, dokud je společnost Merck Generics Holding ovládána společností Merck, mohou být finanční zdroje společnosti Merck Generics Holding použity k zaplacení pokuty uložené skupině Merck, aniž je za tímto účelem nezbytné, aby se na společnost Merck Generics Holding vztahoval výrok [sporného] rozhodnutí.“

Argumentace účastníků řízení

160 Šestým důvodem kasačního opravného prostředku směřujícím proti bodům 378 až 394 napadeného rozsudku navrhovatelky tvrdí, že Tribunál porušil zásadu rovného zacházení, když potvrdil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž bylo určeno společnosti Zoetis, nyní společnosti Alpharma LLC, a nikoliv společnosti Merck Generics Holding, ačkoli nic v tomto rozhodnutí neodůvodňuje odlišit situace těchto dvou podniků. Navrhovatelky dále Tribunálu vytýkají, že nahradil odůvodnění a porušil judikaturu, podle níž chybějící odůvodnění nemůže být zhojeno skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody dotčeného rozhodnutí v průběhu řízení před unijními soudy, přičemž odkazují na bod 74 rozsudku ze dne 19. července 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco v. Komise (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479).

161 Komise má za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

162 V první části šestého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelky Tribunálu v podstatě vytýkají, že porušil zásadu rovného zacházení, když zamítl šestý žalobní důvod, který uplatnily na podporu jejich žaloby na neplatnost.

163 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud podnik poruší unijní pravidla hospodářské soutěže, musí nést za toto protiprávní jednání odpovědnost na základě zásady osobní odpovědnosti (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise, C-516/15 P, EU:C:2017:314, bod 49).

164 Pokud je takový podnik tvořen několika fyzickými nebo právnickými osobami, čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 neurčuje, kterou právnickou nebo fyzickou osobu musí Komise činit odpovědnou za protiprávní jednání a potrestat ji uložením pokuty (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise, C-516/15 P, EU:C:2017:314, body 50 a 51, jakož i citovaná judikatura).

165 Komise však při výkonu své sankční pravomoci, jak je vymezena judikaturou připomenutou v předchozím bodě, nemůže porušit zásadu rovného zacházení, která vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (rozsudek ze dne 24. září 2020, Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi v. Komise, C-601/18 P, EU:C:2020:751, bod 101, jakož i citovaná judikatura), jak uvedl Tribunál v bodě 386 napadeného rozsudku.

166 Kromě toho je třeba připomenout, že pokud podnik svým jednáním porušil článek 101 SFEU, nemůže se vyhnout sankci z důvodu, že jinému hospodářskému subjektu nebyla uložena pokuta [rozsudek ze dne 9. března 2017, Samsung SDI a Samsung SDI (Malaysia) v. Komise, C-615/15 P, nezveřejněný, EU:C:2017:190, bod 37 a citovaná judikatura]. Konkrétně podnik, kterému byla uložena pokuta za jeho účast na kartelové dohodě v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, se nemůže domáhat zrušení nebo snížení této pokuty z důvodu, že jinému účastníkovi téže kartelové dohody nebyla uložena sankce za jeho účast na uvedené kartelové dohodě nebo její celé části [rozsudek ze dne 9. března 2017, Samsung SDI a Samsung SDI (Malaysia) v. Komise, C-615/15 P, nezveřejněný, EU:C:2017:190, bod 38 a citovaná judikatura].

167 Tribunál v projednávané věci v každém případě v bodech 387 až 392 napadeného rozsudku konstatoval, že společnost Apharma LLC a společnost Merck Generics Holding se v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí nacházely v odlišných situacích, jednak z důvodu, že společnost Xellia, společnost Zoetis, nyní společnost Alpharma LLC, a společnost A. L. Industrier patřily každá k různým podnikům, zatímco společnost Merck, zastřešující společnost, a společnost Merck Generics Holding, mateřská

společnost, společnosti Generics (UK), která vystoupila ze skupiny Merck po uplynutí platnosti dotčených dohod, patřily do téhož podniku, a jednak z důvodu souvisejícího se specifickou finanční situací společností zapojených do dotčených dohod.

168 Vzhledem k tomu, že se navrhovatelky nenacházely v situaci srovnatelné se situací společnosti Merck Generics Holding, nemohou tedy Tribunálu platně vytýkat porušení zásady rovného zacházení.

169 Tento závěr nemůže být zpochybněn skutečností, které se navrhovatelky dovolávají v rámci druhé části tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, podle které Tribunál k odůvodnění rozdílného zacházení se společností Zoetis, nyní společností Alpharma LLC, a společností Merck Generics Holding, doplnil odůvodnění sporného rozhodnutí, když uvedl, že společnost Zoetis nebyla v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí součástí téhož podniku jako A. L. Industrier.

170 Kromě skutečnosti, že toto upřesnění provedené Tribunálem v druhé větě bodu 387 napadeného rozsudku představuje pouze jeden ze dvou důvodů pro odlišení situace navrhovatelek od situace společnosti Merck Generics Holding, přičemž druhý důvod související se specifickou finanční situací společností zapojených do dotčených dohod, jak je uveden v bodě 392 napadeného rozsudku, není navrhovatelkami zpochybněn, je třeba uvést, jak uvedl Tribunál v bodě 387 napadeného rozsudku, že uvedené upřesnění vyplývá ze samotného sporného rozhodnutí.

171 Vzhledem k tomu, že odůvodnění aktu musí být posouzeno nejen s ohledem na jeho znění, ale také na jeho kontext, jakož i na všechna právní pravidla upravující danou oblast (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 1990, Delacre a další v. Komise, C-350/88, EU:C:1990:71, bod 16 a citovaná judikatura), přičemž se zohlední, je-li to třeba, že tento akt byl přijat v kontextu známém jeho adresátovi (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2020, Rosneft a další v. Rada, C-732/18 P, nezveřejněný, EU:C:2020:727, bod 77 a citovaná judikatura), skutečnost, že vysvětlení podané Komisí v rámci jejích písemných vyjádření před Tribunálem, jak vyplývá z bodu 379 napadeného rozsudku, není výslovně a vyčerpávajícím způsobem ve sporném rozhodnutí uvedeno, nemusí přitom nutně mít za následek, že by se Tribunálu zabránilo zohlednit toto vysvětlení, jakož i informace obsažené v tomto rozhodnutí s cílem odpovědět na argumentaci navrhovatele (obdobně viz rozsudek ze dne 30. září 2003, Freistaat Sachsen a další v. Komise, C-57/00 P a C-61/00 P, EU:C:2003:510, body 62 a 63).

172 Tak tomu musí být zvláště tehdy, když Tribunál musí odpovědět na takovou argumentaci, jako je argumentace navrhovatelek, podle které Komise porušila zásadu rovného zacházení ve fázi vypracování sporného rozhodnutí, přičemž, jak bylo připomenuto v bodě 164 tohoto rozsudku, Komise má v zásadě možnost zvolit si v rámci podniku tvořeného několika fyzickými nebo právnickými osobami tu, které přičte odpovědnost za protiprávní jednání, a nelze jí rozumně uložit povinnost vysvětlit ve svém rozhodnutí s ohledem na každou společnost, které je určeno, důvody, proč se rozhodla přičíst odpovědnost buď všem, nebo jen některým fyzickým nebo právnickým osobám tvořícím podnik či podniky, které se účastnily jednání v rozporu s článkem 101 nebo článkem 102 SFEU.

173 Vzhledem ke všem předcházejícím úvahám musí být šestý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

K sedmému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

174 V bodech 401 až 407 napadeného rozsudku Tribunál zamítl druhou část sedmého žalobního důvodu vzneseného navrhovatelkami na podporu jejich žaloby na neplatnost, kterou navrhovatelky tvrdily, že Komise pro účely výpočtu pokuty, která jim byla uložena, nezohlednila situaci právní nejistoty, pokud jde o posouzení sporné dohody z hlediska práva hospodářské soutěže.

175 Nejprve v bodech 403 až 405 napadeného rozsudku Tribunál připomněl judikaturu Soudního dvora týkající se požadavku předvídatelnosti protiprávních jednání, jakož i judikaturu týkající se podmínky, že porušení článků 101 a 102 SFEU bylo spácháno „úmyslně nebo z nedbalosti“ ve smyslu čl. 23 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 1/2003. Tribunál měl rovněž v bodě 407 napadeného rozsudku za to, že skupina Alpharma si byla vědoma toho, že uzavření sporné dohody může být z hlediska práva hospodářské soutěže problematické.

176 Zadruhé Tribunál uvedl, že z bodů 314 a 318 napadeného rozsudku vyplývá, že neexistuje právní nejistota ohledně možnosti kvalifikovat jako „omezení z hlediska účelu“ dohodu, která má charakteristiky sporné dohody a byla uzavřena v tomto kontextu.

Argumentace účastníků řízení

177 Sedmým důvodem kasačního opravného prostředku, který směřuje proti bodům 401 až 407 napadeného rozsudku, navrhovatelky Tribunálu vytýkají, že porušil zásadu právní jistoty, když měl za to, že neexistovala právní nejistota ohledně kvalifikace sporné dohody jako omezení z hlediska účelu, a tudíž tím umožnil Komisi, aby jim uložila velmi vysokou pokutu. Tuto situaci právní nejistoty prokazují podle navrhovatelek prohlášení KFST, ale rovněž délka sektorového šetření, které předcházelo řízení, jež vedlo k přijetí sporného rozhodnutí, jakož i délka tohoto rozhodnutí.

178 Komise tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

179 Jak Tribunál správně připomněl v bodě 405 napadeného rozsudku, podnik může být sankcionován za jednání spadající do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU, pokud nemohl nevědět o protisoutěžní povaze svého jednání bez ohledu na to, zda věděl, či nevěděl o tom, že porušuje pravidla Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. června 2013, Schenker & Co. a další, C-681/11, EU:C:2013:404, bod 37).

180 Z toho vyplývá, jak připomněl Tribunál v bodě 404 napadeného rozsudku a jak Soudní dvůr rozhodl v rozsudku vydaném dnešního dne ve věci C-588/16 P, Generics (UK) v. Komise (bod 137), že skutečnost, že takový podnik právně nesprávně kvalifikoval jednání, o které se konstatování protiprávního jednání opírá, nemůže mít za následek osvobození od uložení pokuty, pokud podnik mohl objektivně určit, že toto jednání má protisoutěžní povahu, v případě potřeby po konzultaci s vhodnými poradci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. června 2013, Schenker & Co. a další, C-681/11, EU:C:2013:404, bod 38).

181 V projednávané věci Tribunál v bodech 315 až 317 napadeného rozsudku, na které odkazuje bod 406 téhož rozsudku, správně uvedl, že z ustálené judikatury vyplývá, jak bylo připomenuto v bodě 109 tohoto rozsudku, že dohoda není vyňata z působnosti práva hospodářské soutěže pouze z toho důvodu, že se týká patentu nebo má za cíl smírné narovnání sporu v oblasti patentů.

182 Kromě toho Tribunál v bodě 318 napadeného rozsudku, který byl rovněž uveden v bodě 406 téhož rozsudku, v podstatě uvedl, že z pohledu jak společnosti Lundbeck, tak skupiny Alpharma mohla sporná dohoda přinejmenším způsobit problémy z hlediska práva hospodářské soutěže, jelikož společnost Lundbeck měla za to, že „uzavření dohod s [výrobci generických léčivých přípravků] bylo považováno z hlediska práva hospodářské soutěže za ‚obtížné' " a skupina Alpharma předložila k vypracování stanoviska právnímu poradci se zkušenostmi v oblasti práva hospodářské soutěže nástin sporného rozhodnutí.

183 Tribunál měl proto v bodě 407 napadeného rozsudku právem za to, že skupina Alpharma si byla vědoma toho, že uzavření sporné dohody může být z hlediska práva hospodářské soutěže problematické. Navrhovatelky tudíž nemohou Tribunálu vytýkat, že porušil zásadu právní jistoty tím, že umožnil Komisi, aby jim uložila pokutu kvůli uzavření sporné dohody.

184 Tento závěr nemůže být zpochybněn tiskovou zprávou KFST ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodech 123 a 124 tohoto rozsudku.

185 I když totiž uvedená tisková zpráva nebrání kvalifikaci sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu", nemůže *a fortiori* zabránit sankcionování za tuto dohodu, a to ani uložením pokuty ve výši, kterou navrhovatelky považují za velmi vysokou.

186 Této sankci nemůže bránit ani skutečnost vznesená navrhovatelkami, že právní nejistota ohledně takových dohod, jako je sporná dohoda, je potvrzena dobou trvání odvětvového šetření, které předcházelo řízení, jež vedlo k přijetí sporného rozhodnutí, jakož i délkou tohoto rozhodnutí.

187 Kromě skutečnosti, že navrhovatelky podle napadeného rozsudku neuplatnily tyto skutečnosti v rámci svého třetího žalobního důvodu směřujícího ke zrušení, vycházejícího z porušení čl. 101 odst. 1 SFEU z důvodu kvalifikace sporné dohody jako „omezení z hlediska účelu", ani v rámci jejich sedmého žalobního důvodu směřujícího ke zrušení, vycházejícího z pochybení ovlivňujících výpočet výše pokuty, která jim byla uložena, stačí uvést, jak vyplývá z bodů 153 a 154 tohoto rozsudku, že takové šetření je podle Komise zahájeno za účelem potvrzení nebo vyvrácení domněnek omezení hospodářské soutěže v dotčeném odvětví, a že nic nepodporuje názor, podle kterého trvání tohoto šetření umožnilo vyvrátit pochybnosti vyjádřené Komisí ohledně konkrétních dohod, kterých se dané šetření týkalo.

188 Stejně tak délka rozhodnutí je v tomto ohledu irelevantní, jelikož již v bodě 120 tohoto rozsudku bylo připomenuto, že kvalifikace dohody jako „omezení z hlediska účelu" může vyžadovat podrobnou analýzu této dohody, jejích cílů a hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá. Pokud jde konkrétně o sporné rozhodnutí, je třeba uvést, že se týkalo pěti různých podniků, jakož i šesti různých dohod, což předpokládalo zvláštní posouzení, a bylo určeno dvanácti společnostem.

189 V důsledku toho je třeba sedmý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout jako neopodstatněný.

K osmému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

190 K zamítnutí sedmého žalobního důvodu vzneseného navrhovatelkami na podporu jejich žaloby na neplatnost a vycházejícího z pochybení ovlivňujících výpočet výše pokuty, která jim byla uložena, Tribunál zejména nejprve v bodě 398 napadeného rozsudku rozhodl, že Komise měla právem za to, že dotčené protiprávní jednání bylo závažné. Dále, pokud jde o stanovení základní částky pokuty, Tribunál v bodech 414 až 433 napadeného rozsudku uvedl, že Komise použila bod 37 pokynů pro výpočet pokut

z roku 2006 k tomu, aby se odchýlila od obecné metodiky výpočtu pokut stanovené těmito pokyny, a jako základní částku použila hodnotu plateb, které skupina Alpharma obdržela od společnosti Lundbeck, což navrhovatelky Komisi nevytýkaly.

Argumentace účastníků řízení

191 Osmým důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelky Tribunálu vytýkají, že zamítl jejich argumenty vycházející z toho, že Komise nezohlednila závažnost protiprávního jednání při stanovení výše pokuty, která jim byla uložena. Tribunál podle jejich názoru v rozporu s čl. 21 odst. 3 nařízení č. 1/2003 připustil, že Komise stanovila, jak vyplývá z bodu 1361 sporného rozhodnutí, výši pokut uložených výrobcům generických léčivých přípravků, aniž rozlišovala mezi protiprávními jednáními podle jejich povahy nebo zeměpisného rozsahu nebo podle jejich podílů na trhu, a to zejména tehdy, když v projednávané věci bylo protiprávní jednání v oznámení námitek kvalifikováno jako „velmi závažné“ a poté ve sporném rozhodnutí pouze jako „závažné“.

192 Komise má za to, že osmý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

Závěry Soudního dvora

193 Je třeba uvést, jak vyplývá z bodů 419 a 421 napadeného rozsudku, že výše pokuty uložené skupině Alpharma byla vypočtena nikoliv na základě obecné metodiky stanovené pokyny pro výpočet pokut z roku 2006, nýbrž za použití metody, která se od ní odchýlila, jak to dovoluje bod 37, což navrhovatelky nezpochybnily. Komise totiž není vázána těmito pokyny, a zejména jejich body 19 až 22, které jí ukládají určit základní částku pokuty v závislosti na přesném stupni závažnosti dotčeného protiprávního jednání.

194 Osmý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba chápat tak, že směřuje ke zpochybnění nikoliv metodiky použité Komisí a potvrzené Tribunálem, nýbrž samotné částky pokuty uložené sporným rozhodnutím za spáchané protiprávní jednání, jehož závažnost Tribunál v bodě 398 napadeného rozsudku právem konstatoval.

195 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že Soudnímu dvoru nepřísluší, pokud se vyslovuje k právním otázkám v rámci opravného prostředku, aby z důvodů ekvity nahrazoval vlastním posouzením posouzení Tribunálu, který při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci rozhodl o výši pokut uložených podnikům za jejich porušení unijního práva (rozsudek ze dne 26. září 2018, Philips et Philips France v. Komise, C-98/17 P, nezveřejněný, EU:C:2018:774, bod 107 a citovaná judikatura).

196 Nesprávné právní posouzení ze strany Tribunálu z důvodu nepřiměřené výše pokuty by bylo možné konstatovat pouze v případě, že by Soudní dvůr měl za to, že výše pokuty je nejen nevhodná, ale také nadměrná, a to natolik, že je nepřiměřená (rozsudek ze dne 26. září 2018, Philips et Philips France v. Komise, C-98/17 P, nezveřejněný, EU:C:2018:774, bod 107 a citovaná judikatura).

197 Důvod kasačního opravného prostředku zpochybňující výši pokuty posouzenou Tribunálem, který neuvádí důvody, proč je tato částka natolik nadměrná, že je nepřiměřená, je tak nepřípustný (rozsudek ze dne 25. července 2018, Orange Polska v. Komise, C-123/16 P, EU:C:2018:590, bod 115).

198 V projednávané věci přitom navrhovatelky nijak netvrdily ani *a fortiori* neprokázaly, že pokuta, která jim byla uložena sporným rozhodnutím a která byla potvrzena Tribunálem, byla natolik nadměrná, že byla nepřiměřená.

199 Osmý důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž odmítnut jako nepřípustný.

K devátému důvodu kasačního opravného prostředku

K relevantním bodům napadeného rozsudku

200 K zamítnutí osmého žalobního důvodu uplatněného navrhovatelkami na podporu jejich žaloby na neplatnost, vycházejícího ze zjevně nesprávného posouzení týkajícího se horní hranice pokuty, které byla společnost A. L. Industrier, mateřská společnost skupiny Alpahrma v okamžiku sporné dohody, spoludlužníkem, jelikož Komise za tímto účelem vycházela z obratu za rok 2011, a nikoli z vyššího obratu za rok 2012, což vedlo k tomu, že společnosti A. L. Industrier byl určen vyšší podíl na pokutě uložené společně a nerozdílně společnosti A. L. Industrier, společnosti Alpharma LLC a společnosti Xellia Pharmaceuticals, Tribunál v bodech 449 až 456 napadeného rozsudku jednak poznamenal, že Komise vycházela nikoliv z úplného posledního hospodářského roku předcházejícího datu přijetí sporného rozhodnutí, a to z roku 2012, nýbrž z toho předchozího, konkrétně z roku 2011 z toho důvodu, že posledně uvedený rok představoval poslední úplný hospodářský rok běžné hospodářské činnosti, a jednak měl za to, že Komise byla oprávněna postupovat tímto způsobem, pokud hospodářský rok 2012 byl rokem likvidace aktiv společnosti A. L. Industrier, ve kterém se ukazovaly příjmy, které nebyly spojeny s běžnými hospodářskými činnostmi.

201 V bodech 458 a 459 napadeného rozsudku rozhodl Tribunál následovně:

„458 […] je třeba uvést, že podle judikatury je cílem sledovaným zavedením, v čl. 23 odst. 2 [nařízení č. 1/2003], horní hranice 10 % obratu každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání, zejména zabránit tomu, aby uložení pokuty v částce vyšší, než je tato horní hranice, překročilo platební schopnost podniku ke dni, kdy je uznán odpovědným za protiprávní jednání a kdy je mu Komisí uložena peněžitá sankce (rozsudek ze dne [4. září 2014], YKK a další v. Komise, [C-408/12 P, EU:C:2014:2153], bod 63), v tomto smyslu viz rovněž rozsudky [ze dne 15. června 2005]Tokai Carbon a další v. Komise, [T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, nezveřejněný, EU:T:2005:220], bod 389, a ze dne 16. listopadu 2011, Kendrion v. Komise, T-54/06, EU:T:2011:667, bod 91).

459 V důsledku toho Komise poté, co vyloučila, že horní hranice použitelná na společnost A. L. Inudstrier může být stanovena s přihlédnutím k roku 2012, tedy roku bezprostředně předcházejícímu roku, v němž bylo přijato [sporné] rozhodnutí, se nemohla vrátit až do [roku] 2005, ale musela použít obrat za poslední rok, který předcházel [roku] 2012, během něhož byly hospodářské činnosti společnosti A. L. Industrier běžné, nezávisle na odvětvích, ve kterých tato společnost působila.“

Argumentace účastníků řízení

202 V rámci devátého důvodu kasačního opravného prostředku směřujícího proti bodům 458 a 459 napadeného rozsudku navrhovatelky Tribunálu vytýkají, že porušil čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003, jakož i rozsudky ze dne 7. června 2007, Britannia Alloys & Chemicals v. Komise (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 20), a ze dne 15. května 2014, 1. garantovaná v. Komise (C-90/13 P, nezveřejněný, EU:C:2014:326, body 15 až 17), když použil nesprávné kritérium k určení relevantního hospodářského roku pro účely určení horní hranice výše pokuty, kterou bylo možno uložit společnosti A. L. Industrier.

203 Tribunál vyložil čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 podle navrhovatelek příliš restriktivně, když stanovil pouze cíl spočívající v zabránění tomu, aby pokuty překročily platební schopnost podniků, aniž jej poměřil s druhým cílem směřujícím k zajištění dostatečně odrazujícího účinku uložených pokut. Tím, že použil obrat této společnosti za rok 2011, uložil společnosti A. L. Industrier podle navrhovatelek pokutu, která byla nepřiměřená s ohledem na její platební schopnost a její skutečnou hospodářskou

situaci během období protiprávního jednání. Navrhovatelky ve své replice upřesňují, že Tribunál v bodě 459 napadeného rozsudku odmítl rok 2005 jako referenční rok pouze z toho důvodu, že nebyl posledním rokem běžné hospodářské činnosti společnosti A. L. Industrier, který předcházel roku 2012.

204 Komise má za to, že devátý důvod kasačního opravného prostředku je nepřípustný z důvodu, že zjištění, podle kterého poslední úplný hospodářský rok běžné hospodářské činnosti společnosti A. L. Industrier je hospodářský rok odpovídající roku 2011, představuje skutkovou otázku, a v každém případě je neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

205 Úvodem je třeba uvést, že navrhovatelky tímto důvodem kasačního opravného prostředku kritizují nikoliv posouzení provedené Tribunálem, pokud jde o obvyklou povahu hospodářského roku 2011 nebo roku 2005, což je posouzení skutkového stavu, které nemůže být zpochybněno v rámci kasačního opravného prostředku v případě neexistence tvrzení a a *fortiori* prokázání zkreslení skutkového stavu nebo důkazů ze strany navrhovatelek, nýbrž kritizují kritérium použité Tribunálem k odmítnutí zohlednit hospodářský rok 2012.

206 V důsledku toho a na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, je tento důvod kasačního opravného prostředku přípustný.

207 Je tomu tak rovněž v rozsahu, v němž by případné konstatování nesprávného právního posouzení ze strany Tribunálu, pokud jde o kritérium použité při volbě hospodářského roku, který sloužil jako základ pro uplatnění horní hranice podílu pokuty uložené společně a nerozdílně společnosti A. L. Industrier, nemělo za následek, že se této společnosti, vůči níž se sporné rozhodnutí stalo konečným, uloží zvýšení jejího podílu solidární odpovědnosti, což ostatně navrhovatelky nepožadují, a mělo by důsledky pouze vůči navrhovatelkám.

208 Pokud jde o věc samou, je třeba připomenout, že čl. 23 odst. 2 druhý pododstavec nařízení č. 1/2003 stanoví mechanismus horní hranice pokuty uložené Komisí podnikům za porušení článků 101 a 102 SFEU, jehož cílem je zabránit tomu, aby tyto pokuty byly nepřiměřené ve vztahu k významu dotyčných podniků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. června 2007, Britannia Alloys & Chemicals v. Komise, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 24), a z tohoto důvodu přesahovaly 10 % celkového obratu dosaženého těmito podniky za hospodářský rok předcházející roku, ve kterém bylo přijato rozhodnutí Komise, kterým jim byla uložena sankce.

209 V této souvislosti měl Soudní dvůr již příležitost uvést, že pro vymezení pojmu „předchozí hospodářský rok“ musí Komise posoudit v každém projednávaném případě a při zohlednění kontextu, jakož i cílů sledovaných režimem sankcí zavedeným nařízením č. 1/2003, sledovaný dopad na dotyčný podnik, a to zejména s přihlédnutím k obratu, který odráží skutečnou hospodářskou situaci tohoto podniku během období, kdy bylo protiprávní jednání spácháno (rozsudek ze dne 7. června 2007, Britannia Alloys & Chemicals v. Komise, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 25).

210 Komise je tak oprávněna nezohlednit poslední hospodářský rok předcházející roku, v němž bylo přijato její rozhodnutí, pokud tento poslední rok neodpovídá úplnému hospodářskému roku běžné hospodářské činnosti v období dvanácti měsíců (rozsudek ze dne 7. června 2007, Britannia Alloys kladech Chemicals v. Komise, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 26).

211 Vzhledem ke znění, kontextu, jakož i cílům sledovaným režimem sankcí zavedeným nařízením č. 1/2003 je však na Komisi, aby zohlednila první úplný předchozí hospodářský rok běžné hospodářské činnosti.

212 V projednávané věci z bodů 451 a 459 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál měl za to, jednak že poslední hospodářský rok předcházející spornému rozhodnutí, a sice hospodářský rok odpovídající roku 2012, nepředstavuje hospodářský rok běžné hospodářské činnosti, jelikož byl rokem likvidace aktiv, a jednak že hospodářský rok odpovídající roku 2011 představoval hospodářský rok běžné hospodářské činnosti.

213 Vzhledem k těmto zjištěním, která spadají do svrchovaného posouzení skutkového stavu Tribunálem a ve vztahu k nimž se navrhovatelky nedovolávaly zkreslení, Tribunál mohl právem, aniž bylo třeba posoudit účelnost použití obratu za předchozí hospodářský rok, v projednávaném případě za rok 2005, použít pro účely výpočtu horní hranice pokuty uložené společnosti A. L. Industrier obrat za hospodářský rok 2011 podle čl. 23 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1/2003.

214 S ohledem na výše uvedené je třeba devátý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout jako neopodstatněný, a tudíž zamítnout kasační opravný prostředek v plném rozsahu.

K nákladům řízení

215 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

216 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelky neměly ve věcech úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit, aby nesly vlastní náklady řízení a nahradily náklady řízení vynaložené Komisí.

217 Článek 140 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, který se na základě jeho čl. 184 odst. 1 použije na řízení o kasačním opravném prostředku, stanoví, že členské státy a orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení.

218 V důsledku toho Spojené království ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**

2) **Společnosti Xellia Pharmaceuticals ApS a Alpharma LLC ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.**

3) **Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.